

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ВЛАСЮК ЮЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

Допускається до захисту: завідувач
кафедри обліку, аналізу і аудиту, д-р
екон. наук, професор

_____ Є. Є. Іонін

« ____ » _____ 20__ р.

**КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ В ОЦІНЦІ
ДІЯЛЬНОСТІ АТ «ВІННИЦЯОБЛЕНЕРГО»**

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Кваліфікаційна (магістерська) робота

Керівник:

Є. Є. Іонін, завідувач кафедри обліку,
аналізу та аудиту, д-р. екон. наук.
професор

Оцінка: _____ / _____ / _____

(бали/за шкалою ЄКТС/за національною шкалою)

Голова ЕК: _____

(підпис)

Вінниця – 2021

Власюк Ю.О. Консолідована фінансова звітність в оцінці діяльності ат «Вінницяобленерго». Спеціальність 071 «Облік і оподаткування», Освітня програма 1 «Облік і оподаткування». Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця, 2021.

У кваліфікаційній (магістерській) роботі розглянуто методологію складання консолідованої фінансової звітності, визначено її роль в забезпеченні достовірної, повної та порівняної інформації користувачів, досліджено складові консолідованої фінансової звітності та її нормативно-правове регулювання. Проведено аналіз основних показників консолідованої фінансової звітності АТ «Вінницяобленерго», на основі використання даних його звітності. Представлено висновки про фінансово-господарський стан підприємства.

Ключові слова: консолідована звітність, аналіз, структурна одиниця, материнське підприємство, контроль, коефіцієнти.

Табл. 26, Рис. 8, Форм. 5, Бібліограф.: найм. 50.

Vlasiuk Y. Consolidated financial statements in assessing the activities of JSC «Vinnitsaoblenergo. Specialty». Specialty 071 "Accounting and Taxation", Educational Program 1 "Accounting and Taxation". Vasyl Stus Donetsk National University. Vinnytsia, 2021.

In the qualification (master's) work the methodology of preparation of consolidated financial statements is considered, its role in providing reliable, complete and comparable information of users is determined, the components of consolidated financial statements and its legal regulation are studied. The analysis of the main indicators of the consolidated financial statements of JSC "Vinnytsiaoblenergo", based on the use of its reporting data. Conclusions on the financial and economic condition of the enterprise are presented.

Key words: consolidated reporting, analysis, structural unit, parent company, control, coefficients.

Table 26, Fig. 8, Form. 5, Bibliographer.: hire. 50.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Поняття та основні принципи формування консолідованої фінансової звітності	7
1.2. Вимоги та методика складання консолідованої фінансової звітності...	14
1.3. Методика проведення аналізу консолідованої фінансової звітності.....	24
РОЗДІЛ II. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ АТ «ВІННИЦЯОБЛЕНЕРГО».....	32
2.1. Характеристика АТ «Вінницяобленерго».....	32
2.2. Методика складання консолідованого балансу та звіту про фінансові результати АТ «Вінницяобленерго»	41
2.3. Методика складання консолідованого звіту про рух грошових коштів та звіту про власний капітал в АТ «Вінницяобленерго».....	49
РОЗДІЛ III. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ АТ «ВІННИЦЯОБЛЕНЕРГО».....	57
3.1. Аналіз фінансових результатів та рентабельності підприємства АТ «Вінницяобленерго»	57
3.2. Аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості АТ «Вінницяобленерго»	64
ВИСНОВОК	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	79
ДОДАТКИ	85

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Одним із перспективних напрямів розвитку бізнесу в даний час є створення груп підприємств, пов'язаних між собою економічно, але одночасно залишаються самостійними юридичними особами – концернів або холдингових фірм, в яких одна компанія, яка називається головною або материнською, контролює одну або кілька інших.

Завдяки створенню концернів і холдингів підприємства, що входять до них, отримують можливість доступу до нових технологій, розширення сфери своєї діяльності, розвитку ділових зв'язків, залучення нових кваліфікованих працівників, придбання кредитів. Позитивний момент полягає також у тому, що освіта груп підприємств дозволяє суттєво зміцнити інвестиційний потенціал такого господарського об'єднання, підвищити рентабельність та технологічний рівень виробництва. Створення груп підприємств відкриває широкі можливості щодо низки групових операцій з економії фінансових ресурсів, зменшенню податкових втрат, координації фінансових і матеріальних потоків усередині групи.

Баланси окремих підприємств що неспроможні дати адекватної інформації для аналізу функціонування групи підприємств - можуть бути використані лише за аналізу окремо взятого підприємства. Для виявлення результатів аналізу стану та діяльності таких об'єднань, як концерни та холдинги, необхідна особлива бухгалтерська звітність – так звана консолідована бухгалтерська звітність.

Вихідним моментом є те, що з утворенням концерну виникає нова самостійна економічна одиниця, в якій дочірні, залежні та спільні (спільно контрольовані) підприємства займають становище економічно не самостійних підрозділів. Простого складання статей балансу та звіту про фінансові результати недостатньо для отримання реальної картини функціонування групи підприємств, оскільки внутрішньо фірмові операції подвоюють результати.

На даний момент в Україні, як і в усьому світі, роль корпоративної звітності особливого виду – консолідована фінансова звітність. Причинами цього є глобалізація бізнесу, консолідація корпорацій за рахунок злиття і поглинань, подолання державних кордонів і розвиток транснаціональних корпорацій, активний вихід вітчизняних компаній на міжнародні фондові ринки.

Методологія консолідації є досить складною, але водночас логічною та виправданою, оскільки впливає з економічної сутності бізнесу та ролі звітності як інформаційної бази для прийняття рішень (у цьому сенсі й методологію консолідації можна розглядати природне продовження «звичайного» обліку).

Актуальність теми дослідження визначена такими питаннями:

- складання зведеного звіту є одним із найскладніших завдань для бухгалтерії організації;
- бухгалтерська зведена звітність є інформаційною базою фінансового аналізу;
- консолідована бухгалтерська звітність має на меті показати, результати фінансово-господарську діяльність групи взаємозалежних підприємств, юридично самостійних, але є єдиним господарським організмом.

Питанням розробки системи консолідованого обліку й формування на його основі консолідованої фінансової звітності займались ряд науковців: Онищенко В.Є., Скирда І.М., Івченко Л.В., Федорченко О.Є., Кучер С.В., Івченко Л.В., Лежненко Л.І.. Однак, ці роботи носять характер популяризації західної практики та мало акцентують увагу на потреби управління.

Основна потреба складання консолідованих звітів – елімінування окремих показників підприємств, що входять до групи, з метою виключення повторного рахунку у підсумковому (консолідованому) звіті групи.

Таким чином, зведена звітність складається в рамках одного власника або для статистичного узагальнення, а консолідована – кількома власниками спільно контрольованого майна.

Метою роботи є дослідження теоретичних аспектів та діючої практики складання консолідованої фінансової звітності, методики її аналізу з метою обґрунтування управлінських рішень.

Завданнями роботи є:

- розгляд основних складових поняття «консолідована бухгалтерська звітність»;
- розгляд принципів підготовки консолідованої звітності та законодавчо-правовий супровід консолідованої звітності підприємства;
- розгляд порядку складання консолідованої звітності підприємства;
- розгляд методики аналізу консолідованої фінансової звітності.
- аналіз основних показників фінансової звітності підприємства.

Об'єктом дослідження є консолідована фінансова звітність АТ «Вінницяобленерго».

Предметом дослідження є процедура складання та аналіз консолідованої звітності АТ «Вінницяобленерго» з метою прийняття управлінських рішень.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в дослідженні механізму консолідації фінансової звітності, удосконаленні методики її аналізу, обґрунтуванні управлінських рішень.

Практичне значення результатів дослідження. Результати отримані в ході аналізу основних показників фінансової звітності будуть корисними для менеджменту АТ «Вінницяобленерго» і стануть основою для прийняття майбутніх управлінських рішень.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження було представлено на XXI Всеукраїнській науковій конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Проблеми розвитку соціально-економічних систем в національній та глобальній економіці» (Вінниця, 2021).

Структура роботи. Робота складається з 3 розділів, 8 параграфів, 26 таблиць, 8 рисунків та 5 формул.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття та основні принципи формування консолідованої фінансової звітності

Розвиток економіки України призвів до появи нових форм об'єднань суб'єктів господарювання. Такі структури являють собою сукупність відносно відокремлених підприємств, учасники якої об'єднані спільною метою і функціонують як повноцінні юридично та економічно самостійні організації.

Однією із таких форм організації діяльності компанії є консолідація, яка характеризується об'єднанням кількох взаємозалежних підприємств для збільшення ефективного їх функціонування.

Відповідно до вимог вітчизняного законодавства, сторони вважаються пов'язаними (афілійованими), якщо одна з них має можливість контролювати іншу, знаходяться під спільним контролем або може здійснювати суттєвий вплив чи спільний контроль над іншою стороною під час прийняття фінансових та операційних рішень. Такі стосунки між усіма особами можуть носити характер контролю або суттєвого впливу (прямого чи непрямого).

Зі значним поширенням таких корпоративних об'єднань виникає необхідність достовірного відображення інформації про фінансовий стан та результати діяльності групи в цілому.

Так, асоційована група у складі матеріального та дочірніх підприємств повинні складати консолідовану фінансову звітність. Для цього всі члени групи ведуть бухгалтерський облік власників операцій та звітує про свою діяльність.

Аналіз теоретичних та практичних робіт вітчизняних науковців сучасності свідчить про неоднозначність підходів до визначення сутності консолідованої фінансової звітності, яке пояснює мету та місце даного виду звітності серед інших видів звітності. Так одна група науковців відстоює підхід, що зазначений у Законі України “Про бухгалтерський облік та

фінансову звітність в Україні” та П(С)БО 1, за яким консолідована фінансова звітність, як фінансова звітність, що відображає фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці.

Аналіз останніх досліджень з питань методики складання консолідованої фінансової звітності представлені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Аналіз останніх досліджень з питань методики складання консолідованої фінансової звітності

Автор	Назва роботи	Питання, що досліджувались
Онищенко В.Є., Скирда І.М. [3]	«Складання консолідованої фінансової звітності: Проблеми та шляхи вдосконалення», 2018 р.	В статті досліджено проблеми та шляхи вдосконалення складання консолідованої фінансової звітності. Наведено основні рекомендації щодо складання консолідованої фінансової звітності за МСФЗ 10 і Н(С)БО 2. Виділено дві групи проблем складання консолідованої фінансової звітності. Визначені основні шляхи вдосконалення процесу підготовки та складання консолідованої фінансової звітності.
Івченко Л.В., Федорченко О.Є. [4]	«Консолідована фінансова звітність: основні аспекти», 2017 р.	Розглянуто сутність, форми консолідованої фінансової звітності та принципи консолідації. Систематизовано процедури консолідації звітності та визначено послідовність їх виконання відповідно до вимог чинного законодавства. Розкрито поняття терміна «контроль» за міжнародними та національними стандартами.
Кучер С.В. [5]	«Основні проблеми складання консолідованої фінансової звітності», 2016 р.	В статті проведено аналіз та групування основних проблем формування консолідованої фінансової звітності. Усі виявлені проблеми згруповано за організаційним та методичним характером. Досліджено стан наукових розробок в Україні щодо проблем формування консолідованої фінансової звітності та виявлено основні напрями наукових досліджень за даною тематикою.
Івченко Л.В., Лежненко Л.І. [6]	«Методологічні проблеми складання фінансової звітності», 2018 р.	У статті розглядаються питання формування фінансової звітності в Україні; проводиться аналіз методологічних проблем обліку та аналізу фінансової звітності на основі останніх досліджень науковців; висвітлюються питання впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності на вітчизняних підприємствах; розглядаються відмінності у підходах до формування фінансової звітності за НП(С)БО 1 та МСФЗ;

Використання Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) дає змогу організовувати ведення бухгалтерського обліку, складання та зіставлення звітності суб'єктів господарювання в усьому світі на більш високому рівні.

Система нормативно-правового регулювання складання консолідованої фінансової звітності відбувається за встановленою ієрархією нормативних документів. Державним рівнем встановлюються єдині правила і методичні основи складання консолідованої фінансової звітності. На рівні об'єднань підприємств існує можливість вибору і визначення елементів облікової політики, насамперед у частині складання консолідованої фінансової звітності з урахуванням особливостей діяльності суб'єкта господарювання (рис. 1.1). [9]

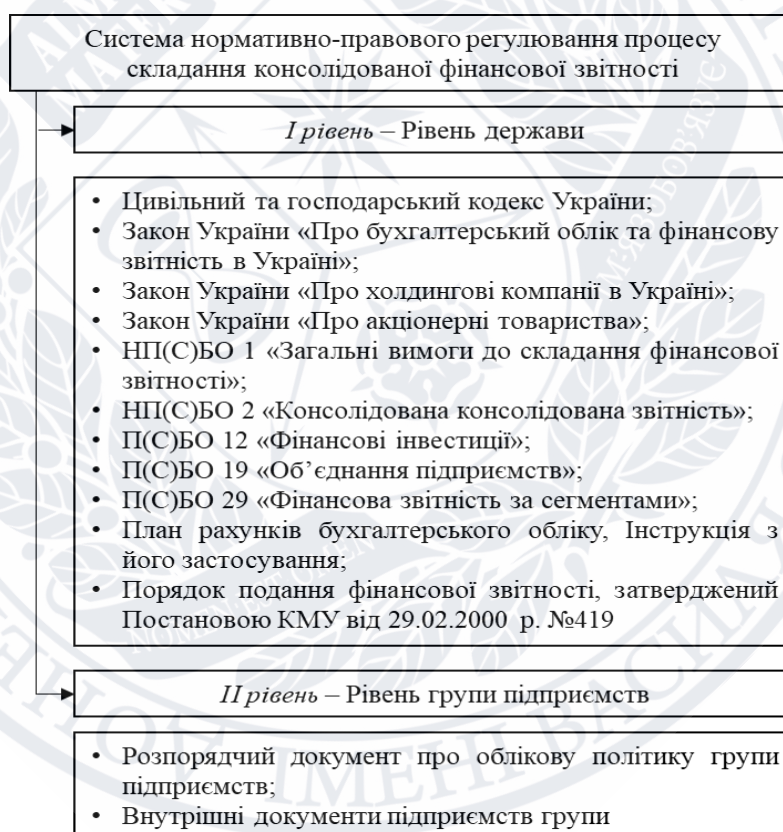

Рис. 1.1. Система нормативно-правового регулювання процесу складання консолідованої фінансової звітності в Україні

Консолідована фінансова звітність, відповідно до МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність», визначається, як фінансова звітність групи підприємств, в якій активи, зобов'язання, капітал, дохід, витрати і

потоки грошових коштів материнського підприємства та його дочірніх підприємств представлені як активи, зобов'язання, капітал, дохід, витрати і потоки грошових коштів єдиного суб'єкта економічної діяльності. [8]

У вітчизняному законодавстві тлумачення поняття консолідованої фінансової звітності надає НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Посилаючись на даний нормативний акт консолідовану фінансову звітність можна визначити, як звітність, яка відображає фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці. [2]

Консолідована фінансова звітність повинна складатися згідно з певними принципами і методами, тобто відповідати певним вимогам. Основні принципи підготовки консолідованої звітності представлені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Характеристика принципів бухгалтерського обліку в Україні [1]

№	Принцип	Характеристика
1	2	3
1	Повне висвітлення	фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі
2	Автономність	кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства
3	Послідовність	постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності
4	Безперервність	оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі
5	Нарахування	для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів.
6	Превалювання сутності над формою	операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми
7	Єдиний грошовий вимірник	вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюється в єдиній грошовій одиниці

Систему принципів консолідації, які забезпечують достовірне формування інформації про діяльність групи підприємств наведено на рис. 1.2. [10]

Рис. 1.2. Система принципів консолідації

Крім того, результати господарської діяльності структурної одиниці підприємства включають у консолідовані фінансові звіти, починаючи з дати придбання, тобто дати, коли контроль над придбаним дочірнім підприємством фактично передається покупцю.

Результати господарської діяльності дочірнього підприємства, що вибуло, включають у консолідовані звіти до дати вибуття, тобто дати, коли материнське підприємство перестає здійснювати контроль над дочірнім. Різницю між виручкою від вибуття дочірнього підприємства і балансовою вартістю його активів та зобов'язань на дату вибуття визначають у консолідованому звіті про фінансові результати як прибуток (збиток) від вибуття дочірнього підприємства.

Починаючи з дати, коли підприємство неможна більше називати дочірнім, інвестиції у підприємство обліковують відповідно до П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції», оскільки воно більше не є частиною групи. [11]

Розглядаючи роль консолідованої фінансової звітності при розробці управлінських рішень, слід виходити з того, що вона виконує ті ж функції, що належать і звичайній фінансовій звітності (надання власникам та кредиторам фірм інформації про поточний фінансовий стан підприємств та про ефективність їх діяльності за минулий період; надання власникам можливості планувати основні показники діяльності підприємств). Роль консолідованої фінансової звітності при реалізації таких функцій буде визначатися потребами конкретного користувача, а також методом консолідації фінансової звітності. При цьому різні групи користувачів зацікавлені в різній інформації, адже власники більше зацікавлені у фінансових результатах та фінансовій стійкості, інвестори та кредитори – в кредитоспроможності, керівники – в усіх сторонах діяльності підприємства.

Основне значення консолідованої фінансової звітності полягає в тому, що вона виступає не тільки об'єктом внутрішнього контролю підприємства, а також інформаційною базою для організації та визначення напрямів внутрішнього контролю. Значно більше коло користувачів має фінансова звітність, складена за методом участі в капіталі, методологічні засади складання якої врегульовані П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції». [11]

В Україні така фінансова звітність розглядається як кінцева фінансова звітність, що подається зовнішнім користувачам, у тому числі державним органам статистики. Оцінка фінансових інвестицій у такій звітності передбачає відображення результатів діяльності залежних підприємств. Проте така звітність також не може бути достатньою для користувачів. На відміну від національних стандартів, згідно МСФЗ користувачі можуть вимагати надання так званої окремої фінансової звітності, де інвестиції оцінені за їх собівартістю чи справедливою вартістю на дату балансу, а не за методом участі в капіталі. Такі вимоги є необхідними, тому що, по-перше, на

асоційовані підприємства інвестор має лише суттєвий вплив, що у більшості випадків не дозволяє йому впливати на дивідендну політику таких підприємств, а тому користувач такої звітності зацікавлений побачити фінансовий стан та результати діяльності підприємства без впливу асоційованих та спільних підприємств; по-друге, фінансова звітність за методом участі в капіталі в Україні часто складається без дотримання вимог пп. 13 – 14 П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» (виключення результатів операцій між інвестором та асоційованим підприємством), що при наявності значних операцій між інвестором та асоційованим чи спільним підприємством може значно спотворювати фінансовий результат інвестора. [12]

Консолідована фінансова звітність відрізняється від зведеної фінансової звітності, адже має свою мету, користувачів, процедури складання, суб'єктний склад, історію виникнення, існують різні концептуальні підходи та методи складання консолідованої фінансової звітності. Інформація консолідованої фінансової звітності на окремих підприємствах практично не використовується в управлінні групою. Більше того, багато керівників підприємств в Україні не вбачають за необхідність складання такої звітності через трудомісткість та нерозуміння/неможливість використання такої інформації при прийнятті управлінських рішень.

Згідно з МСФЗ 10 консолідована фінансова звітність [8]:

- а) об'єднує подібні статті активів, зобов'язань, капіталу, доходу, витрат та грошових потоків материнського підприємства з аналогічними статтями його дочірніх підприємств;
- б) згортає (виключає) балансову вартість інвестицій материнського підприємства в кожному дочірньому підприємстві та частки материнського підприємства в капіталі кожного дочірнього підприємства (МСФЗ 3 пояснює порядок обліку будь-якого відповідного гудвілу);
- в) виключає повністю внутрішньо групові активи та зобов'язання, капітал, дохід, витрати та грошові потоки, пов'язані з операціями між суб'єктами господарювання групи (прибутки або збитки, що виникають внаслідок

внутрішньо групових операцій, що визнані в складі активів, таких як запаси та основні засоби, виключаються повністю). Внутрішньо групові збитки можуть вказувати на знецінення, яке повинно бути визнане у консолідованій фінансовій звітності. МСБО 12 "Податки на прибуток" розглядає тимчасові різниці, що виникають внаслідок виключення прибутків або збитків від внутрішньо групових операцій.

Однак, консолідація не обмежується простим додаванням відповідних статей активів, зобов'язань, капіталу, доходів та витрат: процес консолідації передбачає цілу низку спеціальних розрахунків і його може бути подано у вигляді багатокрокової процедури консолідації.

Загалом методика складання консолідованої фінансової звітності є доволі складною, тому що під час консолідації звітності необхідно здійснювати елімінування (виключення) статей з метою запобігання повторному рахунку та штучному завищенню величини капіталу і фінансових результатів.

1.2. Вимоги та методика складання консолідованої фінансової звітності

Під-час дослідження теорії консолідації основним поняттям є «група компаній». Група виникає, коли окремі види діяльності та напрямки бізнесу не об'єднуються в єдину укрупнену компанію, а ведуться через кілька компаній, кожна з яких залишається юридично самостійною. Але при цьому юридична самостійність кожної з компаній зовсім не означає їх економічну незалежність.

Наприклад, якщо одна компанія володіє акціями іншої компанії в кількості, достатній для володіння більшістю голосів на акціонерних зборах, то це означає можливість прийняття будь-яких рішень щодо другої компанії, аж до зняття і призначення її директорів. Це дає можливість одній (материнській) компанії (МК) повністю контролювати бізнес іншої (дочірньої) компанії (ДК). У сукупності материнська компанія і всі її дочірні структури утворюють групу, що знаходиться під контролем материнської компанії.

Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” (ст.12 п.1) визначає, що підприємства, які мають дочірні підприємства, крім фінансових звітів про власні господарські операції, зобов’язані складати та подавати консолідовану фінансову звітність. [1]

Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджено норми щодо фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності юридичних осіб усіх форм власності (крім банків і бюджетних установ), а також форми фінансової звітності, які застосовуються починаючи зі звітності за I квартал 2013 року. (Рис. 1.3) [2]

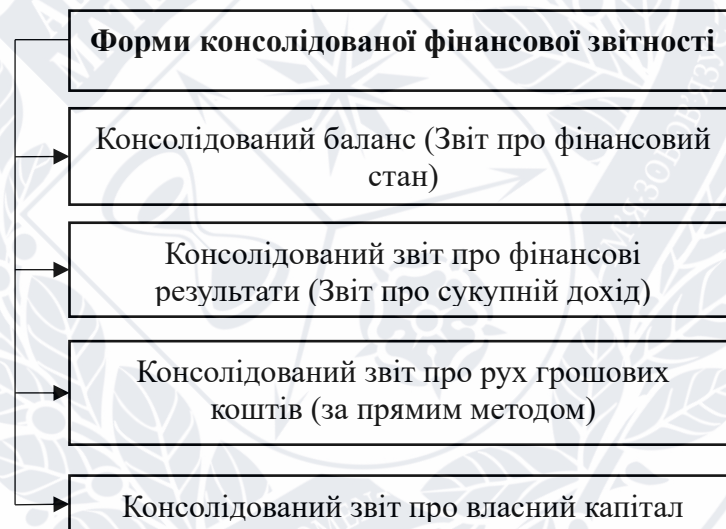

Рис. 1.3. Форми консолідованої фінансової звітності

Основна ідея складання консолідованої звітності полягає в тому, що у цій звітності уся група (включаючи як національні, так і зарубіжні дочірні компанії) представляється так, як ніби вона є одним підприємством. Саме тому такий принцип формування консолідованої звітності отримав назву «повна консолідація» (entity concept). Функції формування консолідованої звітності тут покладаються на материнську компанію. Втім, є й винятки із загального правила: материнська компанія звільняється від обов’язку подання консолідованої звітності в тому випадку, якщо вона сама перебуває в повній

або практично в повній (більше 90%) власності іншої компанії. Крім того, в деяких випадках дочірні компанії включаються до складу групи, за якою формується консолідована звітність. Це стосується дочірніх компаній, придбаних і утримуваних з метою їх подальшого перепродажу в найближчому майбутньому, або діючих в рамках жорстких довгострокових обмежень, як і значно знижують їх можливості щодо розпорядження своїми активами.

Відповідно, під час розробки організації та методики складання консолідованої фінансової звітності необхідно враховувати всі її особливості.

В Україні консолідовану фінансову звітність складає та подає суб'єкт господарювання, який є материнським підприємством.

Посилаючись на МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність» материнське підприємство – це підприємство, яке контролює одне чи декілька підприємств, а дочірнє підприємство – суб'єкт господарювання, зокрема некорпоративний суб'єкт господарювання, наприклад партнерство, яке контролює інший суб'єкт господарювання (відомий як материнське підприємство). [8]

Національні стандарти, в свою чергу, дають так і визначення материнського та дочірнього підприємства: материнське (холдингове) підприємство (П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств») – це підприємство, яке здійснює контроль дочірніх підприємств, а дочірнє підприємство – підприємство, яке перебуває під контролем материнського (холдингового) підприємства. Консолідовану фінансову звітність надає материнська компанія шляхом включення до неї показників дочірніх підприємств. [14]

Проте, міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 27 «Окрема фінансова звітність» передбачено випадки, коли складання консолідованої фінансової звітності не є обов'язковим [15]:

– материнське підприємство саме є дочірнім підприємством, яке перебуває в повній або в частковій власності іншого суб'єкта господарювання, і його інші власники були поінформовані та не мають заперечень щодо того, що таке материнське підприємство не подає консолідованої фінансової звітності;

- боргові інструменти або інструменти власного капіталу материнського підприємства не обертаються на відкритому ринку (на вітчизняній чи зарубіжній фондовій біржі або ж на позабіржовому ринку, в тому числі на місцевому та регіональному ринках);
- материнське підприємство не подавало раніше і не перебуває у процесі подання своєї фінансової звітності до комісії з цінних паперів або до іншого регульованого органу з метою випуску інструментів будь-якого класу на відкритий ринок;
- кінцеве або будь-яке проміжне материнське підприємство зазначеного материнського підприємства складає для оприлюднення консолідовану фінансову звітність відповідно до вимог МСФЗ.

Створення групи підприємств відбувається тоді, коли одне підприємство (материнське) контролює інше підприємство (дочірнє). Це можливо:

- у разі купівлі материнським підприємством більше як половини акцій (часток) у статутному капіталі дочірнього підприємства;
- у разі отримання контролю (вирішального впливу на фінансову та господарську політику дочірнього підприємства) в інший спосіб.

На підставі передбачуваного впливу материнської компанії на діяльність підконтрольних компаній останні в МСФЗ поділяються на асоційовані, дочірні та спільні.

Залежно від вищезазначених типів міжнародними стандартами встановлено відповідні правила консолідації звітності групи компаній (Табл. 1.3) [16]

Таблиця 1.3 – Методи консолідації звітності

Ступінь підконтрольності	Суттєвий вплив	Спільний контроль	Контроль	Мінімальний вплив
Статус об'єкта контролю	Асоційоване підприємство	Спільне підприємство	Дочірнє підприємство	Інвестиції
Метод консолідації	Метод участі в капіталі	Метод пропорційної консолідації	Метод повної консолідації	Метод обліку за собівартістю та метод обліку за справедливою вартістю
Стандарт	МСФЗ 28	МСФЗ 31	МСФЗ 27	–

Повна консолідація виходить із того, що група підприємств представляє собою єдиний економічний механізм, при цьому процесу консолідації підлягають всі чисті активи структурних одиниць компаній (пріоритет контролю над володінням), а права меншості відображаються в пасиві консолідованого балансового звіту. Використовується для дочірніх підприємств, що утворилися в результаті придбання або злиття.

Пропорційна консолідація – загальноприйнятий метод формування консолідованої фінансової звітності для спільної діяльності. Вона відрізняється від повної консолідації тим, що консолідуються не підконтрольні активи, а тільки ті, якими учасник спільного проекту реально володіє. В цьому разі частка меншості в консолідованій звітності не присутня. Участь у спільній діяльності (активи, пасиви, доходи, витрати) може показуватися в звітності учасника або разом з іншими аналогічними активами, пасивами, прибутками і витратами, або як окремі позиції.

Метод пайової участі використовується для обліку інвестицій в асоційовані компанії. Як і інвестиції спочатку (у момент інвестування) відображаються за номінальною вартістю, при цьому виникає гудвіл як різниця між номіналом інвестицій і часткою інвестора в чистих активах асоційованої компанії. Надалі зміна частки інвестора в чистих активах, а також знецінення гудвілу відображаються у консолідованому балансі кореспонденції з рахунками прибутків і збитків.

Варто відзначити, що асоційована компанія не є частиною групи, тому елімінування внутрішньо-групових операцій не застосовується, а частка групи в прибутку асоційованої компанії, накопиченої з моменту інвестування, показується окремо від накопиченого капіталу групи.

Методика складання консолідованої фінансової звітності є доволі складною, оскільки пов'язана з необхідністю елімінування статей, тобто наслідки реалізації угод між членами корпоративної групи не включають консолідовану звітність – показують тільки активи та зобов'язання, доходи і

витрати від операцій із третіми особами. Для отримання достовірної інформації про діяльність групи потрібно впровадити єдині облікові та контрольні процедури для цілей консолідації на рівні групи.

Аналізуючи методики консолідації звітності, можна виділити такі:

- залежно від умов створення групи підприємств;
- залежно від виду та ступеня впливу інвестора на об'єкт інвестування;
- залежно від етапів консолідації.

Консолідація фінансової звітності проходить у декілька етапів. (Рис. 1.4)
[17]

Рис. 1.4. Етапи складання консолідованої фінансової звітності

Етап 1. Підготовка окремих фінансових звітів підприємств, як і входять до складу групи, до процесу консолідації. Для цього потрібно зробити так і кроки:

- визначити та виключити всі внутрішньо-групові операції, що призводять до виникнення нереалізованих прибутків та збитків внаслідок відсутності перепродажу оборотних та необоротних активів іншим особам за межі групи підприємств;
- визначити суми нереалізованих прибутків та збитків від внутрішньо-групових операцій.

Етап 2. Консолідація гудвілу. У загальному випадку гудвіл є різницею між вартістю бізнесу в цілому і агрегованою величиною його ідентифікованих чистих активів, оцінених за справедливою вартістю. В принципі, і ринкова вартість компанії, і справедлива оцінка її чистих активів можуть бути визначені для будь-якого підприємства, навіть якщо воно ніколи не продавалося і не продається. У цьому разі має місце внутрішній гудвіл, який можна оцінити, але не прийнято відображати у фінансовій звітності (оскільки база для розрахунків є гіпотетичною, а не реальною).

Але якщо продаж підприємства став фактом, і при цьому за нього було сплачено суму, що перевищує вартість чистих активів, то в цьому разі гудвіл теж стає об'єктивним фактом. Такий гудвіл відображається у консолідованій фінансовій звітності групи (але при цьому не фігурує в звітності материнської або дочірньої компанії). Купівельний гудвіл показується в консолідованому балансовому звіті і окремим рядком та підлягає амортизації (як правило, на основі лінійного методу).

Етап 3. Консолідація накопиченого капіталу. До консолідованої звітності повністю включається капітал материнської компанії. Що ж стосується дочірньої компанії, то було б неправильно включати його до звітності цілком. Адже деяка його частина, а саме – та, яка існувала на момент придбання, уже увійшла до консолідованої звітності через вартість чистих активів, на основі якої розраховувався гудвіл. Тому, щоб уникнути подвійного рахунку, в консолідований баланс слід включити тільки той накопичений прибуток, який сформувався вже після дати придбання, причому тільки в тій частині, яка належить материнській компанії.

Етап 4. Визначити та відокремити частку меншості в чистих активах і чистому прибутку (збитку) дочірніх підприємств.

Частка меншості – це частина чистих активів та чистого прибутку (збитку) дочірнього підприємства, яка не належить материнській компанії. Вона визначається як добуток відсотка голосів, як і не належать материнській

компанії, відповідно до власного капіталу та чистого прибутку (збитку) дочірніх підприємств. Частка меншості в чистих активах складається з:

- суми на дату об'єднання;
- частки меншості в сумі зміни власного капіталу дочірнього підприємства після об'єднання.

У консолідованому балансі частка меншості повинна подаватися окремо від зобов'язань та акціонерного капіталу материнської компанії.

Етап 5. Безпосереднє складання консолідованої фінансової звітності: постатейне підсумовування показників фінансової звітності дочірніх підприємств із аналогічними показниками фінансової звітності материнського підприємства.

Специфічні взаємовідносини між інвестором та об'єктом інвестування, які підпадають під визначення материнського та дочірнього підприємств, зумовлюють певні особливості їх фінансової звітності.

Група підприємств, створена внаслідок здійснення фінансових інвестицій, що забезпечило інвестору контроль над об'єктом інвестування, має звітувати про всі операції, які відбуваються у межах групи, оскільки необхідно оцінити результати єдиного керівництва та проаналізувати ефективність запровадженої політики

Тому після закінчення кожного звітного періоду група підприємств має надати інформацію про своє фінансове становище, результати діяльності та грошові потоки, як і будь-який інший суб'єкт господарювання.

Консолідована фінансова звітність призначена для характеристики загального фінансового стану та спільного фінансового результату діяльності групи підприємств як єдиної економічної одиниці. При цьому вона також відображає всі економічні взаємозв'язки між суб'єктами господарювання групи та виконує функцію контролю для материнського підприємства (на етапі складання консолідованої фінансової звітності).

Таким чином, метою складання фінансової звітності взагалі та консолідованої фінансової звітності зокрема є її використання як

інформаційного ресурсу під час обґрунтування та прийняття управлінських рішень.

Фінансова звітність відображає фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів головного (материнського) підприємства та його дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці. З огляду на складність самих процесів консолідації даних та правового статусу суб'єктів групи підприємств система нормативно-правового регулювання консолідованої фінансової звітності є також складною.

Характерною особливістю у контексті діяльності групи підприємств при формуванні облікової політики є те, що вона здійснюється на двох рівнях: у межах діяльності материнського підприємства та у межах діяльності дочірніх підприємств. Тому деякі норми облікової політики мають бути притаманні будь-якому суб'єкту групи.

Формування ефективної облікової політики для групи підприємств є організаційним етапом для складання консолідованої фінансової звітності, який забезпечить формування якісної та достовірної інформації. Якісна консолідована фінансова звітність передбачає наявність контролю материнського підприємства за дочірніми при наростаючому формуванні даних уповноваженим суб'єктом щомісячно. Тільки так можна уникнути суттєвих помилок у бухгалтерському обліку.

Різноманітність господарської діяльності передбачає наявність не тільки однотипних операцій, але й складних (багатосторонніх), як і значно впливають на результати діяльності. Тому з метою контролю облікова політика повинна мати дворівневий характер у межах групи.

Таким чином, консолідована фінансова звітність виконує для користувачів дві функції:

- функцію об'єднання, яка реалізується не тільки шляхом складання показників первинних фінансових звітів, а й шляхом виключення результатів внутрішньо-групових операцій;

– функцію доповнення даних первинної звітності, пов’язаною з тим, що консолідована фінансова звітність не може повністю замінити первинну фінансову звітність дочірніх підприємства.

Консолідація передбачає, що всі структурні підрозділи підприємства і материнська компанія подають облікову інформацію в єдиному форматі, для чого впроваджується спільна облікова політика групи компаній. Дослідження особливостей формування показників та складання консолідованої фінансової звітності дозволило виділити дві основні групи проблем: організаційного та методичного характеру (рис. 1.5).

Проблема складання консолідованої фінансової звітності тісно пов’язується з необхідністю елімінування статей, тобто наслідки щодо реалізації угод між членами корпоративної групи не включаються в консолідовану звітність, показуються тільки активи і зобов’язання, доходи і витрати від операцій з третіми особами. В цілому проблема організації складання консолідованої фінансової звітності визначає методику складання консолідованої звітності, технологію складання консолідованої фінансової звітності та суб’єктів складання звітності.

Консолідація не зводиться до простого додавання відповідних статей активів, зобов’язань, капіталу, доходів та витрат, а передбачає цілий ряд спеціальних розрахунків і може бути представлено у вигляді багатоетапної процедури консолідації.

Рис. 1.5. Проблеми складання консолідованої фінансової звітності

Консолідована фінансова звітність, складається по всій сукупності показників контрольованих компаній, повинна відображати майновий фінансовий стан і результати господарської діяльності всіх компаній, що входять в сферу консолідації як єдиного економічного цілого, а також здійснено порівняльний аналіз методик складання консолідованої фінансової звітності та виявлені доцільності їх застосування в Україні.

1.3. Методика проведення аналізу консолідованої фінансової звітності

Консолідована фінансова звітність необхідна всім користувачам, які мають інтереси або планують їх мати у цій групі компаній. Основні користувачі консолідованої фінансової звітності представлені на рисунку 1.6.

Аналіз консолідованої звітності має три основні цілі [18]:

- 1) зрозуміти необхідність консолідації, мету складання консолідованої звітності та її достатність;
- 2) визначити, як досягнуто мети консолідації – повністю чи частково;
- 3) оцінити ефективність функціонування групи підприємств.

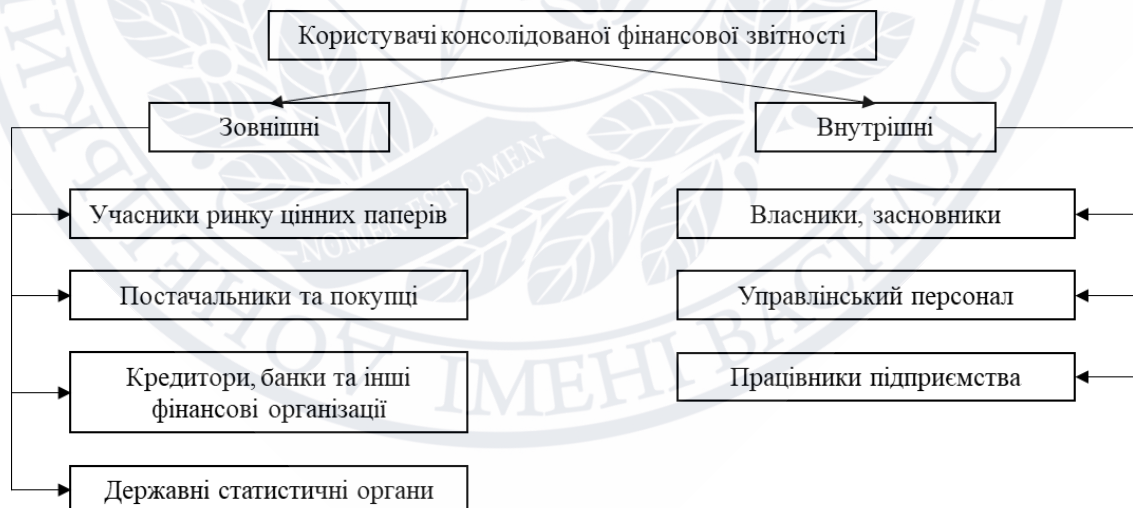

Рис. 1.6. Користувачі консолідованої фінансової звітності

Аналіз консолідованої фінансової звітності спрямований на вивчення фінансового стану власне консолідованої групи загалом за даними консолідованої звітності, і вивчення фінансового становища окремих

підприємств групи за даними індивідуальної фінансової звітності кожного їх. Це необхідно для визначення того, якою мірою зміна фінансового стану кожного з підприємств, що входять до консолідованої групи, позначилася на зміні фінансового стану консолідованої групи в цілому (з урахуванням процедури елімінування).

Порівняльний аналіз консолідованої фінансової звітності включає такі етапи:

1. Порівняльний аналіз консолідованого балансу групи та балансу материнської компанії.
2. Порівняльний аналіз консолідованого звіту про фінансові результати групи та звіту материнської компанії.
3. Оцінка загальних пропорцій групи у частині частки материнської компанії в активах, зобов'язаннях, фінансових результатах.
4. Порівняльний аналіз показників ринкової, операційної, поточної та інвестиційної діяльності групи та материнської компанії.
5. Порівняльний аналіз вільного грошового потоку, що генерується групою та материнською компанією.

Методика аналізу консолідованої звітності включає:

1. Аналіз способу формування групи (установа дочірніх та залежних товариств; реструктуризація основного товариства та установа дочірнього шляхом внесення майна до його статутного капіталу; реорганізація основного у формі виділення; поглинання шляхом придбання контролю над організацією та ін.).
2. Визначення переліку організацій, що входять до групи організацій (дочірні та залежні товариства), у тому числі організацій, що мають податкові пільги; встановлення функцій організацій у Групі, класифікація їх за функціями (збутові, закупівельні, виробничі, ліцензійні, фінансові, сервісні, холдингові).
3. Аналіз схеми побудови групи (вертикальна, горизонтальна, конгломератна).

4. Аналіз принципів складання консолідованої звітності (міжнародні стандарти, російські стандарти).
5. Аналіз розподілу активів у групі: розрахунок питомої ваги за активами, що припадають на головну організацію (основне суспільство), дочірні та залежні товариства.
6. Аналіз розподілу фінансових результатів у групі: розрахунок питомої ваги за фінансовими результатами, що припадають на головну організацію (основне суспільство), дочірні та залежні товариства.
7. Аналіз динаміки основних показників групи та організацій, що входять до неї: розрахунок темпів приросту балансу, виручки та прибутку.
8. Аналіз відносних показників групи та організацій, що входять до неї: розрахунок показників ліквідності, фінансової стійкості, оборотності, рентабельності.
9. Оцінка показників за дочірніми товариствами: розрахунок питомої ваги меншості в капіталі та прибутку, оцінка ділової репутації. Частка меншості у прибутку групи розраховується як співвідношення показника «Частка меншості» у зведеному Звіті про фінансові результати та показника «Чистий прибуток без урахування частки меншості» у тому самому документі. За значеннями цих показників можна оцінювати ступінь контрольованості групи: що менше частка меншості, то контрольована група з боку основного суспільства.
10. Оцінка показників по залежним товариствам: частка капіталізованого прибутку на прибутки групи до оподаткування (ставлення першого показника до другого) показує внесок залежних товариств у прибуток групи.
11. Аналіз співвідношення довгострокових фінансових вкладень у зведеній звітності та звітності основного товариства. Якщо довгострокові фінансові вкладення залежні товариства у зведеній звітності перевищують цей показник у звітності основного товариства, то діяльність залежних товариств була прибутковою і частина цього прибутку була розподілена основному суспільству.

Послідовність та методика аналізу консолідованого балансу аналогічні аналізу звичайного балансу. У процесі аналізу слід пояснити, який вид консолідації звітності використовувався, на яких умовах відбулося об'єднання підприємств у групу, охарактеризувати взаємозв'язок та взаємодію членів групи.

Визначають питому вагу головної компанії та дочірніх товариств у майні, оцінюють частку участі дочірніх товариств в активах групи. Розраховують питому вагу власних та позикових коштів головної компанії та дочірніх товариств у джерелах формування майна, оцінюють частку участі дочірніх товариств у джерелах формування майна групи.

У звіті про фінансові результати має бути подана частка меншості у прибутках (збитках) дочірніх підприємств. Цей показник використовується для коригування прибутку групи для визначення чистого прибутку, що належить материнській компанії. У процесі аналізу слід оцінити частку дочірніх підприємств у прибутках.

У поясненнях до зведеного балансу та звіту про фінансові результати дається перелік усіх дочірніх товариств з розкриттям низки даних: найменування товариств, місце державної реєстрації або ведення господарської діяльності, частки участі основного (переважного) у цих товариствах або їх статутному капіталі.

При аналізі фінансового становища підприємств групи виділяють такі показники:

- фінансові коефіцієнти;
- рейтингове число;
- ступінь стійкості фінансового стану.

Оскільки до складу консолідованої групи можуть входити підприємства, що мають різну галузеву належність, то, по можливості, необхідно відібрати для аналізу такі фінансові коефіцієнти, які були б значущими для оцінки фінансового стану підприємства практично будь-якої галузі економіки. Наприклад, такі показники: формування фінансових результатів,

рентабельність, оборотність, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, оцінка банкрутства.

Нормативна база щодо кожного з відібраних для аналізу фінансових коефіцієнтів повинна враховувати галузеві особливості підприємств консолідованої групи. Якщо консолідовану групу входять підприємства, які належать до різних галузей економіки, то розробляється кілька нормативних баз. При розробці нормативної бази аналізу фінансового стану консолідованої групи в цілому необхідно оцінити внесок кожної з галузевих складових у її формування. Проте алгоритм визначення рейтингового числа повинен залишатися незмінним у кожному випадку.

На підставі результатів визначення рейтингового числа виявляється ступінь стійкості фінансового стану консолідованої групи в цілому та кожного із складових її підприємств: абсолютно стійке (відмінне); щодо стійке (хороше); щодо нестійке (задовільне); абсолютно нестійке (незадовільне).

За підсумками аналізу робляться висновки про рівень впливу (вирішальна, значна, незначна, повна відсутність) змін, як фінансового стану в цілому, так і окремих його характеристик кожного з підприємств, що входять до консолідованої групи, відповідно, на її фінансове становище в цілому та окремі його показники.

У процесі проведення аналізу консолідованої звітності особливу увагу слід приділяти наступним аспектам:

- в аналізі дочірніх та залежних товариств – оцінці їхньої ролі у діяльності групи;
- оцінки обсягу операцій, що здійснюються організаціями на користь Групи та на користь третіх осіб, та впливу цих операцій на фінансові показники діяльності Групи, у тому числі на податкові платежі.

У процесі аналізу «Ділової репутації дочірніх товариств» необхідно враховувати, що за перевищенням вартості придбання дочірніх товариств над номінальною вартістю часток у статутному капіталі може стояти як міцна вартісна основа — наявність стабільного ринку збуту, ділових зв'язків,

вигідного розташування, так і переплачена за активи ціна, обумовлена нереалістичними очікуваннями, недостатньо ретельним аналізом та оцінкою. Аналіз показника «Частка меншості» у зведеному (консолідованому) балансі дозволяє дати характеристику ступеня контролю материнської організації над діяльністю групи через співвідношення частки меншості зі статутним капіталом та прибутком групи.

Під час проведення аналізу залежних товариств необхідно зіставити показник «Довгострокові фінансові інвестиції», що відбивають вартісну оцінку участі головної організації у залежних суспільствах, і показник «Чистий фінансовий результат (прибуток/збиток)», що відбиває частку головної організації у прибутках чи збитках залежного суспільства.

При аналізі останнього показника слід визначити його питому вагу у загальному фінансовому результаті групи, і навіть зіставити із вкладеннями головної організації у залежні суспільства з метою аналізу рентабельності цих вкладень.

Для оцінки ефективності діяльності групи доцільно порівнювати показники, розраховані на основі зведеної (консолідованої) та індивідуальної звітності, такі як рентабельність активів та власного капіталу, базовий та розбавлений прибуток на акцію, співвідношення капіталізації з виручкою, прибутком та грошовим потоком групи та організацій, що входять до неї. .

Отже, в умовах ринкової економіки будь-яка комерційна організація прагне отримати економічні вигоди. Саме ця цільова спрямованість у діяльності є суттєвою у діловій активності організації, ця ж обставина визнається найважливішою з точки зору умов формування фінансових ресурсів будь-якої організації, її фінансового капіталу. Основним джерелом корисної (зрозумілої, прозорої, достовірної, суттєвої, надійної) інформації має бути фінансова звітність.

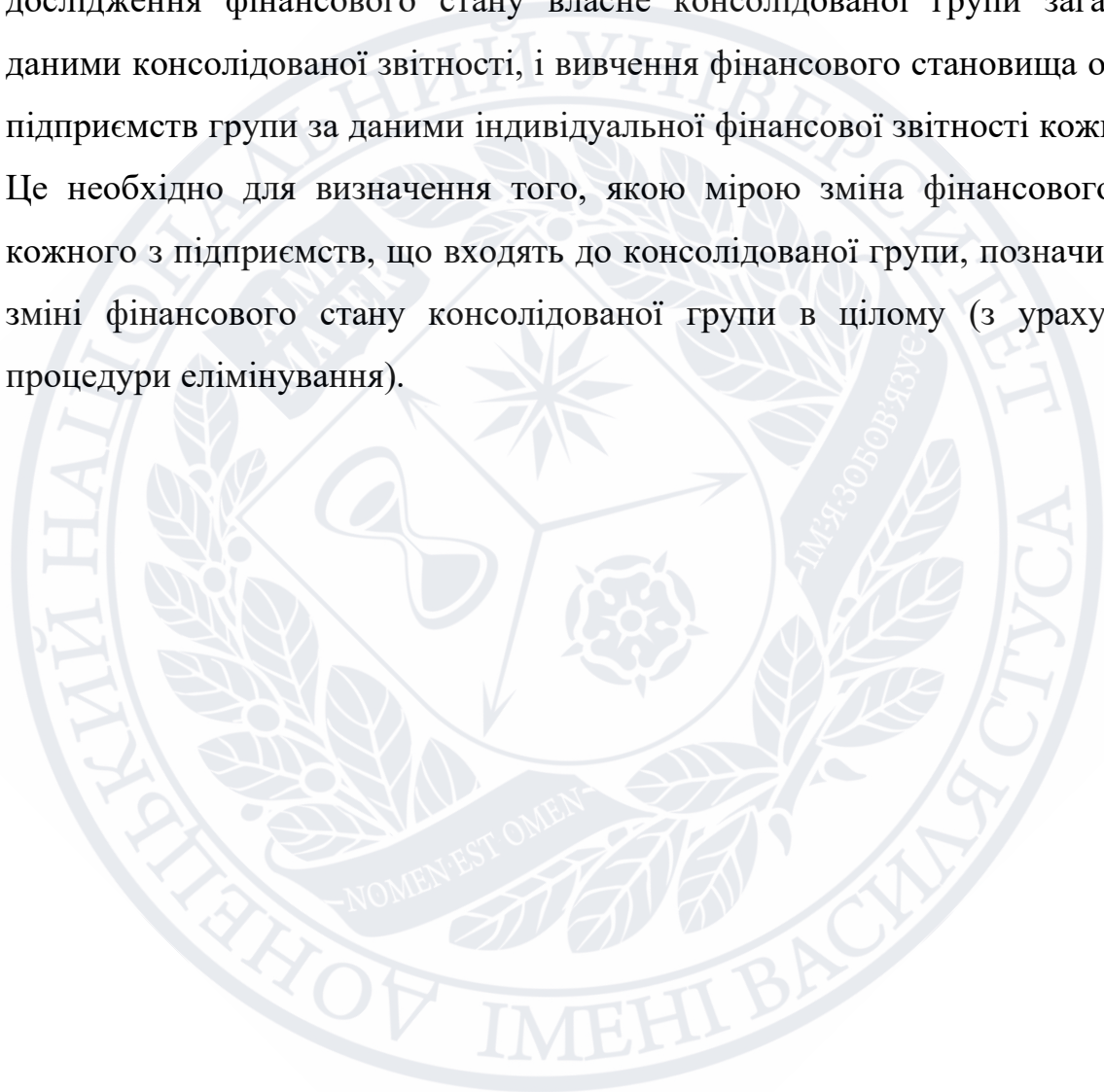

Висновки до розділу I

1. Розвиток української економіки призвів до зростання кількості підприємств з консолідованою формою господарювання. Під консолідацією розуміють об'єднання кількох взаємозалежних організацій з метою більш ефективного функціонування;
2. Складання консолідованої фінансової звітності в Україні регламентується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована звітність», Міжнародним стандартом фінансової звітності 10 «Консолідована фінансова звітність»;
3. В ході аналізу теоретичних та практичних робіт вітчизняних науковців, було виявлено неоднозначність підходів до визначення сутності консолідованої фінансової звітності;
4. Консолідована фінансова звітність призначена для характеристики загального фінансового стану та спільного фінансового результату діяльності групи підприємств як єдиної економічної одиниці. При цьому вона також відображає всі економічні взаємозв'язки між суб'єктами господарювання групи та виконує функцію контролю для материнського підприємства (на етапі складання консолідованої фінансової звітності);
5. Процес складання консолідованої фінансової звітності проходить у декілька етапів:
  - Підготовка фінансових звітів підприємств;
  - Консолідація гудвілу;
  - Консолідація накопиченого капіталу;
  - Визначення та відокремлення частки меншості в чистих активах і чистому прибутку (збитку) дочірніх підприємств;
  - Складання консолідованої фінансової звітності підприємства;
6. Проблема складання консолідованої фінансової звітності тісно пов'язується з необхідністю елімінування статей, тобто наслідки щодо реалізації угод між членами корпоративної групи не включаються в

консолідовану звітність, показуються тільки активи і зобов'язання, доходи і витрати від операцій з третіми особами. В цілому проблема організації складання консолідованої фінансової звітності визначає методику складання консолідованої звітності, технологію складання консолідованої фінансової звітності та суб'єктів складання звітності.

7. Аналіз консолідованої фінансової звітності проводиться з метою дослідження фінансового стану власне консолідованої групи загалом за даними консолідованої звітності, і вивчення фінансового становища окремих підприємств групи за даними індивідуальної фінансової звітності кожного їх. Це необхідно для визначення того, якою мірою зміна фінансового стану кожного з підприємств, що входять до консолідованої групи, позначилася на зміні фінансового стану консолідованої групи в цілому (з урахуванням процедури елімінування).

РОЗДІЛ II. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ АТ «ВІННИЦЯОБЛЕНЕРГО»

2.1. Характеристика АТ «Вінницяобленерго»

Основною діяльністю Товариства є розподіл (передача) електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, а також інші види діяльності, передбачені Статутом. (табл. 2.1)

Таблиця 2.1 – Інформація про АТ «Вінницяобленерго»

Повна назва Товариства	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВІННИЦЯОБЛЕНЕРГО»
Скорочена назва Товариства	АТ «ВІННИЦЯОБЛЕНЕРГО»
Організаційно-правова форма Товариства	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
Ознаки особи	Юридична
Форма власності	Приватна
Код ЄДРПОУ	00130694
Місцезнаходження	21050, Вінницька обл., м. Вінниця, вул. Магістратура, будинок 2
Дата державної реєстрації	18.11.1992р., дата запису в ЄДР 19.07.2004р.
Види діяльності КВЕД	Код КВЕД 35.13 Розподілення електроенергії (основний); Код КВЕД 42.22 Будівництво споруд електропостачання та телекомунікацій; Код КВЕД 33.14 Ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування; Код КВЕД 43.21 Електромонтажні роботи; Код КВЕД 85.32 Професійно-технічна освіта; Код КВЕД 49.41 Вантажний автомобільний транспорт; Код КВЕД 52.10 Складське господарство; Код КВЕД 52.24 Транспортне оброблення вантажів; Код КВЕД 56.10 Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування; Код КВЕД 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах; Код КВЕД 74.90 Інша професійна, наукова та технічна діяльність, н. в. і. у.
Дата внесення останніх змін до Статуту (установчих документів)	Затверджено Загальними зборами акціонерів АТ «Вінницяобленерго» від 25 квітня 2019 року Протокол №1/2019
Керівник, головний бухгалтер, кількість працівників	Керівник – Поліщук Андрій Леонідович Головний бухгалтер – Лісних Наталія Михайлівна Середня кількість робітників – 4124 осіб

Бухгалтерський облік та фінансова звітність ґрунтуються на основних принципах. (Рис. 2.1) [2]

Рис. 2.1. Принципи бухгалтерського обліку

Бухгалтерський облік у Товаристві здійснюється у програмному забезпеченні SAP із застосуванням Плану рахунків відповідно до затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. № 291 із змінами та доповненнями Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Подання фінансової звітності здійснюється згідно «Порядку надання фінансової звітності», затвердженого Постановою КМ України від 28.02.2000 № 419 (з доповненнями і змінами). Фінансова звітність товариства за МСФЗ складається на основі даних бухгалтерського обліку. Фінансову звітність підписують — генеральний директор товариства (директор фінансовий), та особа на яку покладено ведення бухгалтерського обліку.

Відповідальність за своєчасне і в повному обсязі надання фінансової звітності несе посадова особа, яка здійснює керівництво товариством відповідно до законодавства України та установчих документів.

Звітним періодом для складання та подання повного комплексу фінансової звітності є календарний рік. Річна фінансова звітність товариства перевіряється незалежним аудитором, який обирається Наглядовою Радою

товариства. Рішення про затвердження фінансової звітності до випуску приймається керівним органом товариства.

Товариство подає фінансову звітність органам, до сфери управління яких належить, трудовим колективам на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів та вимог законодавства. Органу державної податкової служби фінансова звітність подається у строки, передбачені для подання декларацій з податку на прибуток підприємств.

Органам державної влади та іншим користувачам фінансова звітність товариства подається через Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку виключно в електронній формі.

Не пізніше ніж 30 квітня року, що настає за звітним періодом, товариство оприлюднює свою річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським висновком шляхом розміщення на власній веб-сторінці (у повному комплекті) з опублікуванням у періодичних та/або неперіодичних виданнях. [2]

Протягом двох місяців з дати попереднього подання товариство може подавати уточнену фінансову та консолідовану фінансову звітність на заміну раніше поданої фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності за наслідками аудиторської перевірки, самостійно виявлених помилок, з інших причин. Подання й оприлюднення уточненої фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності здійснюються в такому самому порядку, як і раніше поданої фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності, яка уточнюється.

Проміжна фінансова звітність складається наростаючим підсумком з початку звітного року за I квартал, перше півріччя, дев'ять місяців. Баланс товариства складається станом на кінець останнього дня звітного періоду.

Товариство подає проміжну фінансову звітність органам, до сфери управління яких належить, трудовим колективам на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом.

Консолідована фінансова звітність включає фінансову звітність товариства та його дочірніх підприємств. Фінансова звітність дочірніх підприємств складається за той самий звітний період, що й звітність товариства, відповідно до Облікової політики товариства. Річна консолідована фінансова звітність товариства перевіряється незалежним аудитором, який обирається Наглядовою Радою товариства.

Для цілей консолідації усі внутрішньо групові залишки, доходи й витрати, а також нереалізовані прибутки та збитки, які виникають у результаті внутрішньо групових операцій, повністю виключаються (згортаються). Консолідована фінансова звітність товариства включає:

- консолідований звіт про фінансовий стан;
- консолідований звіт про сукупний дохід;
- консолідований звіт про зміни в капіталі;
- консолідований звіт про рух грошових коштів;
- примітки, що включають стислий опис суттєвих елементів облікової політики та інших пояснень.

Не пізніше, ніж 15 квітня року, що настає за звітним, річну консолідовану фінансову звітність товариство подає власникам (засновникам) відповідно до установчих документів.

Проміжна фінансова звітність, яка складається у стислому вигляді наростаючим підсумком на кінець кожного кварталу року, включає відповідно МСБО 34 «Проміжна фінансова звітність» [19]:

- Баланс (на початок року, за який подається проміжна фінансова звітність, на кінець звітного кварталу);
- Звіт про фінансові результати (за період з початку звітного року до кінця звітного кварталу та за аналогічний період минулого року);
- Звіт про рух грошових коштів (за період з початку звітного року до кінця звітного кварталу та за аналогічний період минулого року);

– Звіт про власний капітал (на початок року, за який подається проміжна фінансова звітність, за період з початку року до кінця звітного кварталу та на кінець звітного кварталу).

Звіт про рух грошових коштів відповідно до вимог Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 7 «Звіти про рух грошових коштів» складається прямим методом. [20]

Отримання відсотків по залишках на рахунках у банках та поточному депозиту відноситься до операційної діяльності. Сплата відсотків по кредитах (овердрафту) відноситься до фінансових витрат Товариства. Операції з надання (отримання) поворотної фінансової допомоги відносяться до операційної діяльності Товариства.

У складі грошей та їх еквівалентів відображаються кошти в касі, на банківських рахунках і в дорозі. Оплата праці здійснюється відповідно норм Кодексу законів про працю України та до положень колективного договору. Визнання та вимірювання фінансових інструментів здійснюється у відповідності до МСФЗ 9 «Фінансові інвестиції». [21]

Порядок розподілення витрат між ліцензованими та іншими видами підприємницької діяльності Витрати накопичуються в бухгалтерському обліку на відповідних субрахунках по видах витрат (рахунки 8) в системі SAP ERP.

Для узагальнення інформації про витрати, пов'язані з ліцензованою діяльністю з розподілу електричної енергії за регульованим тарифом використовується субрахунок 232 «Виробничі витрати на розподіл електроенергії». Накопичені витрати закриваються на дебет субрахунку 901 «Собівартість розподілу електроенергії».

Витрати інших допоміжних виробництв відображаються на субрахунку 235 «Витрати на виготовлення готової продукції». Витрати, зібрані на цьому субрахунку, закриваються у дебет відповідних рахунків, призначених для обліку витрат на виготовлення матеріальних активів.

Витрати на ремонтні роботи некапітального характеру (ремонт основних

засобів) відображаються на субрахунку 236 «Ремонт власних об'єктів ОФ».

Витрати ремонтні роботи орендованих Основних засобів відображаються на субрахунку 237 «Ремонт орендованих об'єктів ОФ».

Для обліку виробничих накладних витрат на організацію виробництва, управління ділянками, підрозділами використовується рахунок 911 «Загальновиробничі витрати на розподіл електроенергії».

Витрати по інших видах господарської діяльності по наданню робіт і послуг на сторону відображаються на субрахунках: 903 «Собівартість послуг, пов'язаних з основною (ліцензованою) діяльністю»; 90351 «Собівартість послуг по стандартному приєднанню»; 90352 «Собівартість послуг нестандартному приєднанню»; 949 «Собівартість послуг, не пов'язаних з основною діяльністю».

Для відображення витрат, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням Товариства, здійснюваних апаратом управління, використовується субрахунок 920 «Адміністративні витрати».

Для відображення інших витрат операційної діяльності використовуються відповідні рахунки робочого плану рахунків (відповідно додатку з до відображаються згідно порядку закриття рахунків доходів та витрат, рахунки закриваються щомісячно.

Фінансові результати відображаються згідно порядку закриття рахунків доходів та витрат, рахунки закриваються щомісячно.

Порядок закриття рахунків доходів та витрат:

- формування витрат по видах діяльності по відокремлених підрозділах – сальдо 90, 94, 95, 97 (закриття 8, 23, 91);
- формування доходів по відокремлених підрозділах – сальдо 70, 71, 72, 73, 74, 77;
- передача сальдо рахунків з відокремлених підрозділів в апарат управління на рахунки результатів; (табл. 2.2)
- закриття сальдо рахунків апарату управління на рахунки результатів. (табл. 2.3)

Таблиця 2.2 – Передача сальдо рахунків з відокремлених підрозділів

Дт	Кт	Передача сальдо
791	901, 903, 94	Через 683
792	95, 96	
793	90202, 97	
701, 703, 71	791	
72, 73	792	
702, 74	793	

Таблиця 2.3 – Закриття сальдо рахунків апарату управління

Дт	Кт
791	901, 903, 94, 92
792	95, 96
793	90202, 97
701, 703, 71	791
72, 73	792
702, 74	793

Формування консолідованої звітності є досить трудомістким процесом. Тому з доцільним є використання інформаційних систем.

Як правило, компанії, що входять до групи, використовують у своїй діяльності різні облікові та управлінські системи. Тому доцільніше не переводити їх на єдину систему, а використовувати для збору інформації з місць, її обробки та формування зведеної (консолідованої) звітності в цілому по групі спеціальні програмно-методичні рішення.

Для цих цілей можна застосувати систему SAP, яка забезпечує збирання, обробку та подання в єдиному форматі фінансової інформації всіх дочірніх та залежних компаній, дозволяючи застосовувати необхідну методологію та враховувати вимоги міжнародних стандартів.

При цьому звіряння внутрішньогрупових оборотів, їх елімінація, виконання коригувальних проводок та інших операцій здійснюються в автоматичному режимі.

Крім того, вітчизняні підприємства ведуть облік та готують звітність відповідно до вимог національного законодавства.

Для здійснення обліку на АТ «Вінницяобленерго» використовуються програмні продукти, а саме SAP і М.Е.Doc.

SAP - програма не з найпростіших. Її інтерфейс далеко не так простий і звичний всім бухгалтерам як Word і Excel або той же 1С Бухгалтерія. Для того, щоб працювати в цій програмі, потрібні спеціальні знання і навички.

Тому керівники компаній часто направляють співробітників на навчання або беруть в команду людину, яка вміє працювати з програмою для того, щоб він пояснив іншим фінансистам, як і що потрібно робити.

Програма родом з Німеччини багатофункціональна і з нею працівник фінансової сфери може дозволити собі автоматизувати бухгалтерію, а також налагодити потік торгових і складських операцій, облік кадрів і фінансів.

Крім того, програма може працювати з логістикою, що робить не кожна сучасна програма в цьому сегменті, за що SAP і цінується, але через це вона і складніше.

Фахівці стверджують, що після того, як бухгалтер навчиться в повній мірі працювати з програмою, він почне помічати велику кількість переваг в ній - зручність використання, автоматизація, прискорення роботи і інше.

Однак, як і у будь-якої речі, у неї є негативні сторони, через які деякі компанії можуть відмовитися від закупівлі і установки цієї програми. Детальніше про переваги і недоліки в програмі показано в таблиці 2.4.

М.Е.ДОС – це система електронного звітування. Програма М.Е.Дос призначена для подачі звітності в усі контролюючі органи України, для реєстрації податкових.

Крім того, програма надає модулі для нарахування зарплати, звітності великих компаній з розгалуженою структурою підрозділів і роботи банків. М.Е.Дос містить всі актуальні форми звітності, які оперативна оновлюються відповідно до законодавства.

Для цих цілей можна застосувати систему SAP, яка забезпечує збирання, обробку та подання в єдиному форматі фінансової інформації всіх дочірніх та залежних компаній, дозволяючи застосовувати необхідну методологію та враховувати вимоги міжнародних стандартів.

Як бачимо, мінусів у програми набагато менше, але вони можуть бути

для деяких значніше, ніж плюси. Також варто сказати, що більшість недоліків і незручності програми все-таки залежать від людського фактора.

Таблиця 2.4 – Переваги та недоліки комп'ютерної програми SAP

Переваги	Недоліки
Легко налаштовувати. Дуже легко підігнати для своєї зручності не тільки прості параметри - такі як мова, валюта, система вимірювання, так і більш складні.	Для того, щоб перейти на інший вендор, вам потрібно буде дочекатися, коли закінчиться термін за договором з попереднім вендором, який ви уклали в момент покупки і установки. А якщо розірвати контракт достроково - то компанія зазнає фінансових збитків.
Практично не потребує оновлення ПЗ, а значить, не буде переривати вашу роботу в самий невідповідний час. Працює з даними в режимі реального часу.	Не може адаптуватися. Так як немає в світі нічого універсального, SAP може трохи не збігатися з тим, що робить компанія.
Допомагає персоналу впоратися зі своїми обов'язками і поліпшити їх продуктивність і працездатність.	Можна додатково налагодити програму під себе через офіційних виробників, але за додаткові налаштування доведеться платити додаткову суму, а, з огляду на, що програма і так недешева, багато директорів не захочуть доплачувати.
Зводить кількість помилок в бухгалтерській роботі до мінімуму, так як дуже багато автоматизується.	Програма не з дешевих, а, з огляду на, що доведеться витратити гроші ще й на навчання персоналу, це може сильно відштовхнути директора компанії від закупівлі такого ПЗ на користь більш доступних аналогів, нехай і не таких багатофункціональних.
Легко поєднується з іншими програмами, які встановлені на робочому комп'ютері в офісі.	Багато що в роботі з програмою залежить від бухгалтера - навіть найсучасніші розробки не можуть виправити цифри, які спочатку були введені неправильно або прогнози, які неправильно зроблені. Тому не вийде просто купити програму і найняти бухгалтерів-аматорів без доброї освіти.
Масштаб робіт, які можна робити за допомогою програми, дуже великий, що може стати в нагоді для компаній з різними сферами діяльності.	

Отже, формування консолідованої звітності є досить трудомістким процесом. Тому з доцільним є використання інформаційних систем.

Логічний алгоритм роботи програми за консолідації бухгалтерської звітності відповідає алгоритму та процесу консолідації.

У спеціалізовану систему SAP вбудовано методологію трансформації, що містить комплект вихідних, трансформаційних та підсумкових форм, що забезпечують підготовку звітності відповідно до МСФЗ. Модель включає понад 60 трансформаційних коригувань, що відображають типові відмінності між обліковими політиками НП(С)БО та МСФЗ. Важливим моментом трансформації звітності є аналіз облікової політики, що застосовується, і можливість задати її основні параметри.

2.2. Методика складання консолідованого балансу та звіту про фінансові результати АТ «Вінницяобленерго»

АТ «Вінницяобленерго» складає консолідовану бухгалтерську звітність в обсязі та порядку, встановлених нормативними актами України, за формами, розробленими головною організацією на основі типових форм бухгалтерської звітності. При цьому:

- типові форми бухгалтерської звітності можуть доповнюватись даними, необхідними користувачам зведеної бухгалтерської звітності;
- статті (рядки) типових форм бухгалтерської звітності, за якими у групі відсутні показники, можуть не наводитися, крім випадків, коли відповідні показники мали місце в попередньому періоді звітному;
- числові показники про окремі активи, пасиви та господарські операції повинні наводитися в зведеній бухгалтерській звітності окремо, якщо без знання про них для користувачів неможлива оцінка фінансового стану групи або фінансового результату її діяльності.

Числові показники за окремими видами активів, пасивів та господарських операцій не наводяться у зведеному бухгалтерському балансі чи зведеному звіті про фінансові результати, якщо кожен із цих показників окремо несуттєвий для оцінки користувачами фінансового стану групи або фінансового результату її діяльності, а відображаються загальною сумою у поясненнях до зведеного бухгалтерського балансу та (водного звіту про фінансові результати).

Головна організація дотримується прийнятої форми зведеного бухгалтерського балансу, зведеного звіту про фінансові результати та пояснень до них від одного звітного періоду до іншого.

Зміна обраних форм зведеного бухгалтерського балансу, зведеного звіту про фінансові результати та пояснень до них розкривається у поясненнях до зведеного бухгалтерського балансу та зведеного звіту про фінансові результати із зазначенням причин, що викликали цю зміну.

Процедура формування консолідованого балансу складається з трьох етапів (рис. 2.2):

- об'єднання таких статей, як активи, зобов'язання, капітал, доходи, витрати та грошові потоки материнської компанії із статтями її дочірніх компаній;
- взаємозалік (виключення): балансової вартості інвестицій материнської компанії у кожную дочірню компанію;
- балансової вартості частки материнської компанії у капіталі кожної дочірньої компанії.

Рис. 2.2. Етапи консолідації звіту про фінансовий стан

Виняток у повному обсязі внутрішньо групових активів та зобов'язань, власного капіталу, доходів, витрат та грошових потоків, пов'язаних з операціями між організаціями групи.

Зміст, форма консолідованої звітності та загальні вимоги до розкриття їх статей визначаються НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності». Особливості складання консолідованого звіту визначаються окремим НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність». [2, 22]

Джерелом інформації для складання консолідованої звітності є дані материнського підприємства та дані дочірнього підприємства з проведеними коригуваннями.

Під час складання консолідованої звітності внутрішньо групові розрахунки взаємо виключаються. Це стосується як взаєморозрахунків між материнський та дочірнім підприємством, так і між дочірніми підприємствами однієї групи.

Ця вимога зумовлена тим, що консолідована звітність відображає фінансово-господарські взаємовідносини групи лише із третіми особами.

Статті, що взаємо виключаються – це статті балансу, що відображаються як в активі балансу одного підприємства групи, так в пасиві балансу іншого підприємства групи.

У консолідованому балансі АТ «Вінницяобленерго» нематеріальні активи відображені по первісній вартості і складаються з прав на програмні забезпечення. Відповідно до обраної облікової політики, амортизація нараховується прямолінійним методом. (Табл. 2.5)

Таблиця 2.5 – Структура нематеріальних активів АТ «Вінницяобленерго» за 2019-2020 рр.

Показники	На кінець 2019 р., тис. грн	На кінець 2020 р., тис. грн
Первісна вартість	32374	29991
Накопичена амортизація	21789	25981
Залишкова вартість	10585	4010

Основні засоби в консолідованому балансі АТ «Вінницяобленерго» відображаються за справедливою вартістю. Зміни в структурі запасів підприємства за 2020 рік відображені в таблиці 2.6.

Оцінка виробничих запасів, згідно облікової політики, здійснюється за методом ФІФО, який базується на припущенні, що запаси використовуються у тій послідовності, у якій вони надходили на підприємство, тобто запаси, які першими відпускаються у виробництво (продаж, інше вибуття), оцінюються за собівартістю перших за часом надходження запасів.

Таблиця 2.6 – Структура основних засобів АТ «Вінницяобленерго» за 2020 р.

Облікові групи	Показники, тис. грн					
	На 01.01.2020 р.			На 31.12.2020 р.		
	Первісна вартість	Накопичена амортизація	Залишкова вартість	Первісна вартість	Накопичена амортизація	Залишкова вартість
Будівлі та споруди (103)	1023632	506821	516811	1067559	534512	533047
Машини та обладнання (104)	749907	175701	574206	874507	202981	671526
Інструменти, прилади, інвентар (106)	97247	56195	41052	103392	63725	39867
Транспортні засоби (105)	70270	47105	23165	75945	51433	24512
Земельні ділянки (101)	2483	–	2483	2483	–	2483
Бібліотечні фонди (111)	508	508	–	485	485	–
МНМА (112)	118182	118182	–	144871	144871	–
Всього	2062218	904512	1157717	2269442	998007	1271435

Балансова вартість запасів АТ «Вінницяобленерго» станом на кінець 2020 року складає 17 867 тис. грн., та 18 620 тис. грн. у 2019 році. Детальніша інформація представлена в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Структура запасів АТ «Вінницяобленерго» за 2019-2020 рр.

Показники	На кінець 2019 р., тис. грн	На кінець 2020 р., тис. грн
Сировина і матеріали	8947	9968
Паливо	6871	5607
Запасні частини	2831	2233
Малоцінні та швидкозношувані предмети	9	59
Товари	16	–
Всього по ряд. 1100 балансу	18620	17867

Дебіторська заборгованість по основній діяльності та інша дебіторська заборгованість АТ «Вінницяобленерго» визначається в момент переходу права власності на товар, коли підприємство передало покупцеві істотні ризики і

винагороди, пов'язані з власністю на товар, за підприємством не залишається ні подальша участь управлінського персоналу у формі, яка зазвичай пов'язана з володінням, ні ефективний контроль за проданими товарами.

Довгострокова дебіторська заборгованість включає в себе заборгованість, яка буде погашена в строк, що перевищує дванадцять місяців із дати балансу. (Табл. 2.8)

Таблиця 2.8 – Структура довгострокової дебіторської заборгованості АТ «Вінницяобленерго» за 2019-2020 рр.

Показники	На кінець 2019 р., тис. грн	На кінець 2020 р., тис. грн
Заборгованість за видані позики робітникам підприємства	34	33
Заборгованість за електроенергію	17721	—

Загальна сума поточної дебіторської заборгованості АТ «Вінницяобленерго» за 2020 рік, що буде погашена протягом дванадцяти місяців із дати балансу складає: 188 833 тис. грн., у тому числі заборгованість за товари, роботи, послуги: 124 626 тис. грн.

Станом на 31 грудня 2020 року АТ «Вінницяобленерго» не має кредиторської заборгованості по довгостроковим фінансовим зобов'язанням, але має поточну заборгованість по фінансовим зобов'язанням у сумі 87 000 тис. грн. Загальна сума поточної кредиторської заборгованості склала на 31 грудня 2019 року 607 796 тис. грн., та 433 045 тис. грн. на кінець 2020 року. (Табл. 2.9)

Кредиторська заборгованість АТ «Вінницяобленерго» з основної діяльності складається із заборгованості за товари, роботи, послуги та одержаних авансів у сумі 428 597 тис. грн. станом на 31.12.2019 р., та 226 591 тис. грн. на 31.12.2020 р. Розрахунок податку на прибуток здійснюється згідно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та відповідно до вимог Податкового кодексу України. Основним і пріоритетним видом діяльності АТ «Вінницяобленерго» у 2020 році є реалізація до 01.06.2020 року та розподіл електроенергії.

Таблиця 2.9 – Структура кредиторської заборгованості АТ «Вінницяобленерго» за 2019-2020 рр.

Показники	На кінець 2019 р., тис. грн	На кінець 2020 р., тис. грн
Короткострокові кредити банків	32527	87000
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями:		
Поточна заборгованість за товари, роботи, послуги	129184	56493
По розрахунках з бюджетом	26272	31039
По розрахункам зі страхування	9945	9728
По розрахункам з оплати праці	35261	30828
По розрахункам з одержаних авансів	299413	170098
По розрахункам з учасниками по дивідендам	405	404
Інші поточні зобов'язання	74789	47455
Всього по ряд. балансу 1600+1615+1620+1625+1630+1635+1640+1690	607796	433045

Доходи, отримані за цим сегментом, становлять 2 164 471 тис. грн, або 0,3 % від загальної суми отриманих доходів 2 397 457 тис. грн. Тобто всі фінансові результати формуються за одним операційним сегментом і представлені в Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) за 2020 рік. Інші доходи формуються за рахунок іншої операційної діяльності. Ці доходи є несуттєвими для АТ «Вінницяобленерго», і розкриття інформації за цим сегментом не є доречним.

Оскільки Товариство надає тільки послуги з розподілу електроенергії. деталізація за видами продукції не здійснюється, оскільки така інформація не надається органам, відповідальним за прийняття управлінських рішень.

Основні виробничі потужності АТ «Вінницяобленерго» знаходяться в місті Вінниця та Вінницькій області. В кожному районному центрі Вінницької області Товариство має відокремлені структурні підрозділи, які отримують дохід від передачі електроенергії. Тому доходи та активи за виробничим сегментом відносяться в основному до одного географічного регіону - Вінницька область.

Згідно вимогам МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами», на підприємстві дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, інших активів)

визначається в разі наявності всіх наведених нижче умов [23]:

- підприємство передало покупцеві істотні ризики і винагороди, пов'язані з власністю на товар;
- за підприємством не залишається ні подальша участь управлінського персоналу у формі, яка зазвичай пов'язана з володінням, ні ефективний контроль за проданими товарами;
- суму доходу можна достовірно оцінити;
- витрати, які були, або будуть понесені у зв'язку з операцією, можна достовірно оцінити.

Дохід від надання послуг (виконаних робіт) визнається в тому періоді, в якому надаються послуги, виконуються роботи за датою складання акту або іншого документа, який підтверджує обсяг виконаних послуг (робіт). (Табл. 2.10)

Таблиця 2.10 – Структура доходів АТ «Вінницяобленерго» по категоріях за 2019-2020 рр.

Показники	На кінець 2019 р., тис. грн	На кінець 2020 р., тис. грн
Дохід від надання послуг по розподілу	514494	2089623
Дохід від реалізації реактивної електроенергії	49227	38459
Дохід від реалізації електроенергії (ТОВ «Енера Вінниця»)	3312615	–
Дохід від реалізації електроенергії для врегулювання небалансів електроенергії	95347	36389
Всього (Форма №2 ряд. 2000)	3971683	2164471

У статті «Собівартість реалізованої продукції» – витрати сформовані і містять фактичні прямі виробничі витрати та загальновиробничі витрати. Згідно МСБО 1 «Подання фінансової звітності» в звіті доходи або витрати показані згорнуто по ідентичним операціям.

Витрати визначаються на основі зв'язку між понесеними витратами та одержаними доходами від конкретних статей. [24]

Склад інших операційних доходів та витрат за 2019-2020 роки представлено в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 – Склад інших операційних доходів та витрат АТ «Вінницяобленерго» за 2019-2020 роки

Показники	На кінець 2019 р., тис. грн	На кінець 2020 р., тис. грн
Інші операційні доходи		
Операційна оренда активів	19112	29723
Операційна курсова різниця	357	–
Реалізація оборотних активів	3521	5589
Штрафи, пені, неустойки	614	299
Утримання об'єктів житлово-комунального та соціально-культурного призначення	1856	597
Доходи від іншої операційної діяльності та інші витрати	195409	125635
Всього (Форма №2 ряд. 2120)	220869	161843
Інші операційні витрати		
Операційна оренда активів	2524	4374
Операційна курсова різниця	1433	–
Реалізація оборотних активів	3285	2610
Штрафи, пені, неустойки	2383	114
Утримання об'єктів житлово-комунального та соціально-культурного призначення	2500	1848
Резерв сумнівних боргів	33980	1177
Витрати від іншої операційної діяльності та інші витрати	22612	37780
Всього (Форма №2 ряд. 2180)	68717	47903

У статті «Адміністративні витрати» – відображено загальногосподарські витрати АТ «Вінницяобленерго», пов'язані з управлінням і обслуговуванням підприємства (витрати на утримання адміністративно-управлінського персоналу – на заробітну плату, на їх службові відрядження, на утримання основних засобів, охорону, юридичні, аудиторські послуги та інші). Податок на прибуток від звичайної діяльності розраховується згідно вимог МСБО 12 «Податки на прибуток». [25] Витрати з податку на прибуток за 2020 рік загалом склали 20 459 тис. грн., в тому числі: поточний податок на прибуток у сумі 20 136 тис. грн., використання відстрочених податкових активів за рахунок поточного податку на прибуток – 323 тис. грн.. Податок на прибуток розраховується згідно українського податкового законодавства зі ставкою 18%.

2.3. Методика складання консолідованого звіту про рух грошових коштів та звіту про власний капітал в АТ «Вінницяобленерго»

Звіт про рух грошових коштів АТ «Вінницяобленерго» відповідно до МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» складений та передбачає визначення руху грошових коштів прямим методом. [20]

Аналіз зведеної звітності проводиться одночасно з аналізом звітності материнської та дочірніх компаній, тому одним з напрямів аналізу стає визначення структури капіталу та майна.

Достовірність складання та дотримання порядку подання зведеної бухгалтерської звітності забезпечує керівник головної організації.

Обсяг та порядок, включаючи терміни подання бухгалтерської звітності дочірніх та залежних товариств головної організації (у тому числі додаткової інформації, необхідної для складання зведеної бухгалтерської звітності), встановлює головна організація.

До складання зведеної бухгалтерської звітності необхідно вивірити та врегулювати всі взаєморозрахунки та інші фінансові взаємини головної організації та дочірніх товариств, а також між дочірніми товариствами.

У разі наявності у головної організації дочірніх та залежних товариств одночасно зведена бухгалтерська звітність складається шляхом об'єднання показників бухгалтерської звітності головної організації та дочірніх товариств та включення даних про участь у залежних товариствах.

Показники бухгалтерської звітності дочірнього товариства включаються до зведеної бухгалтерської звітності з першого числа місяця, наступного за місяцем придбання головною організацією відповідної кількості акцій, частки у статутному капіталі дочірнього товариства або появи іншої можливості визначати рішення, що приймаються дочірнім товариством.

Дані про залежне суспільство включаються до зведеної бухгалтерської звітності з першого числа місяця, наступного за місяцем придбання головною організацією відповідної кількості акцій або частки у статутному капіталі залежного товариства.

Консолідована бухгалтерська звітність представляється засновникам (учасникам) головної організації. Іншим зацікавленим користувачам зведена бухгалтерська звітність подається у випадках, встановлених законодавством України, або за рішенням головної організації.

Зведена бухгалтерська звітність підписується керівником та головним бухгалтером (бухгалтером) головної організації.

За рішенням учасників групи зведена бухгалтерська звітність може публікуватися у складі публікованої бухгалтерської звітності головної організації.

Зведені (консолідовані) звіти, бухгалтерська та статистична звітність відображають майнове та фінансове положення підприємства, а також результати її інвестиційної діяльності.

Загальною вимогою до річного консолідованого бухгалтерського звіту є умова, що майновий і фінансовий стан, а також рівень доходів мають бути представлені таким чином, щоб група підприємств виглядала як єдине ціле.

Проблема полягає в тому, що баланси материнської та дочірньої компаній можуть бути складені на різні дати та в різній валюті, відрізнятися за структурою, складом, змістом та оцінкою статей.

У ході підготовки звітності у дочірньої компанії може виникнути потреба вносити зміни:

- у структуру балансу;
- до складу та зміст статей балансу;
- в оцінку статей балансу;
- у перерахунок статей балансу з однієї валюти в іншу.

Таким чином, консолідація є заміщення у звітності материнської компанії «балансової вартості інвестицій» у кожен дочірню компанію на те, що ці інвестиції є реально на даний момент, тобто на частку материнської компанії у справедливій вартості чистих активів дочірньої компанії на звітну дату і залишок, що виник на момент придбання інвестиції.

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій у АТ

«Вінницяобленерго» є первинні документи, які містять відомості про господарські операції.

Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи. Первинні документи мають бути створені у відповідності до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996-XIV та Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 №88. [1]

Первинні та зведені облікові документи можуть бути складені у паперовій або в електронній формі та повинні мати обов'язкові реквізити. Первинні документи подаються до централізованої бухгалтерії апарату управління для обробки та обліку згідно затвердженого у Товаристві графіка закриття звітного періоду.

У випадках, якщо для окремих господарських операцій Кабінетом Міністрів України, міністерствами і відомствами в межах їх повноважень затверджені бланки типових форм чи бланки спеціалізованих форм (про банківські операції, рух цінних паперів, інших об'єктів майна й ін.), а також бланки суворої звітності, обов'язковими до застосування, документування господарських операцій здійснюється підприємством винятково з використанням таких форм.

Документ має бути підписаний особисто, а підпис може бути скріплений печаткою. Електронний підпис накладається відповідно до законодавства про електронні документи та електронний документообіг.

Використання при оформленні первинних документів факсимільного відтворення підпису допускається у порядку, встановленому законом, іншими актами цивільного законодавства.

При консолідації звітності підприємств, які входять у групу, у наступні періоди своєї діяльності виникають додаткові труднощі, пов'язані з необхідністю елімінування статей, що відбивають взаємні операції всередині

фірми, щоб уникнути повторного рахунку й штучного завищення величини капіталу та фінансових результатів. Статті, які підлягають елімінуванню, — це статті, які виключаються з консолідованої звітності, оскільки призводять до повторного рахунку та спотворення фінансової характеристики діяльності групи.

Концепція групи передбачає особливе ставлення до операцій між компаніями, які входять у групу. Внутрішньо-групові операції схожі з операціями між відділеннями (відділами) усередині компанії. Такі операції відбуваються при торгових угодах та розрахунках із них, видачі кредитів, отриманні дивідендів. Усі подібні операції мають бути еліміновані під час підготовки консолідованих балансу та звіту про прибутки та збитки. Повинні бути еліміновані та внутрішньо-групові залишки за розрахунками.

При складанні консолідованої звітності слід елімінувати позики, дебіторську, кредиторську заборгованість та нарахування, оскільки єдина господарська одиниця не може мати дебіторську чи кредиторську заборгованість сама собі.

Підлягають елімінуванню такі розрахунки:

- заборгованість за ще не внесеними до статутного капіталу вкладками;
- аванси отримані чи видані;
- позики компаніям, що входять до групи;
- взаємна дебіторська та кредиторська заборгованість компаній групи;
- інші активи та цінні папери;
- витрати та доходи майбутніх періодів;
- нарахування;
- непередбачені операції.

Якщо суми дебіторську заборгованість однієї компанії повністю відповідають сумам кредиторську заборгованість іншій компанії, що входить у групу, вони просто опускаються.

Причини розбіжностей щодо дебіторської та кредиторської заборгованості в обліку материнської компанії та дочірнього підприємства

можуть бути спричинені методологічними відмінностями, помилковими записами, відмінностями у часі та іншими причинами. Подібні розбіжності легко усунути без будь-якого впливу на звіт про прибутки та збитки.

Рахунки до оплати можуть перевищувати рахунки для отримання у зв'язку з відмінностями методів оцінки, що застосовуються (резерв в обліку однієї компанії за відсутності рахунків для отримання іншої компанії групи).

Грошові кошти та їх еквіваленти включають грошові кошти на банківських рахунках та інші короткотермінові високоліквідні інвестиції з початковим терміном розміщення не більше трьох місяців. Залишки грошових коштів АТ «Вінницяобленерго» показано в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 – Залишки грошових коштів АТ «Вінницяобленерго» за 2019-2020 роки

Показники	На кінець 2019 р., тис. грн	На кінець 2020 р., тис. грн
Залишок грошових коштів	71873	37293
Чистий рух грошових коштів у тому числі за рахунок:		
Операційної діяльності	221202	-19515
Інвестиційної діяльності	-266720	-66956
Фінансової діяльності	29813	51891

Рух грошових коштів у результаті операційної діяльності за 2020 рік визначався за сумою надходжень від операційної діяльності – 3 432 234 тис. грн., та сумою витрачання на операційну діяльність грошових коштів у розмірі 3 451 749 тис. грн..

Для порівняння в 2019 році надходження грошових коштів від операційної діяльності склали 5 289 133 тис. грн., а витрачання – 5 067 931 тис. грн..

Рух грошових коштів АТ «Вінницяобленерго» у результаті інвестиційної та фінансової діяльності у 2019-2020 році за даними записів їх руху на рахунках бухгалтерського обліку представлено в таблиці 2.13.

В примітках до звіту власний капітал АТ «Вінницяобленерго» розкривається інформація про призначення і використання кожного елементу

власного капіталу.

Станом на 31 грудня 2020 року загальна кількість затверджених до випуску, випущених та тих, що знаходяться в обігу простих акцій становить 3 097 366 акцій з номінальною вартістю 10,00 гривень за акцію.

Всі випущені прості акції повністю оплачені. Всі прості акції мають один голос при голосуванні.

Таблиця 2.13 – Рух грошових коштів АТ «Вінницяобленерго» у результаті інвестиційної та фінансової діяльності за 2019-2020 роки

Показники	2019 р., тис. грн	2020 р., тис. грн
Надходження грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності	3470	79914
Витрачання грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності	270190	146870
Надходження грошових коштів у результаті фінансової діяльності	698219	604891
Витрачання грошових коштів у результаті фінансової діяльності	668406	553000

В зв'язку з продажем частки ТОВ « Енера- Вінниця » та відповідно певним принципам підготовки консолідованої фінансової звітності МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність» та МСБО 1 «Подання фінансової звітності» з врахуванням змін, дотримання яких забезпечує достовірне подання інформації в консолідованій фінансовій звітності, у консолідованому звіті про власний капітал (Форма №4).

За 2020 рік, відображено зміни (зменшення) на кінець звітного періоду суми нерозподіленого прибутку за 2019 рік 866 тис. грн., та чистий сукупний дохід після оподаткування (прибуток) за 5 місяців 2020 року в сумі 43 745 тис. грн.

Всього по формі N4 Консолідований звіт про власний капітал за 2020 рік, по ряд. 4291 кол. 7 відображено зменшення консолідованого нерозподіленого прибутку в сумі 44 61 тис. грн. (ТОВ «ЕНЕРА ВІННИЦЯ»).

Склад власного капіталу АТ «Вінницяобленерго» показано в таблиці 2.14.

Таблиця 2.14 – Структура власного капіталу АТ «Вінницяобленерго» за 2019-2020 роки

Показники	На кінець 2019 р., тис. грн	На кінець 2020 р., тис. грн
Статутний капітал	30974	30974
Капітал у дооцінках, який складається з резерву переоцінки основних засобів	209289	196722
Додатковий капітал	99244	98678
Резервний капітал	5142	5142
Нерозподілений прибуток	788299	872511
Всього по розділі 1 Власний капітал	1132948	1204027

На кінець 2020 року нерозподілений прибуток АТ «Вінницяобленерго» збільшився на суму амортизації резерву переоцінки основних фондів у розмірі 12 567 тис. грн..

Висновки до розділу II

1. Основною діяльністю АТ «Вінницяобленерго» є розподіл (передача) електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, а також інші види діяльності, передбачені Статутом;
2. Бухгалтерський облік у Товаристві здійснюється у програмному забезпеченні SAP із застосуванням Плану рахунків відповідно до затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. № 291 із змінами та доповненнями Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.
3. Подання фінансової звітності здійснюється згідно «Порядку надання фінансової звітності», затвердженого Постановою КМ України від 28.02.2000 № 419 (з доповненнями і змінами). Фінансова звітність товариства за МСФЗ складається на основі даних бухгалтерського обліку. Фінансову звітність підписують — генеральний директор товариства (директор фінансовий), та особа на яку покладено ведення бухгалтерського обліку.
4. Звітним періодом для складання та подання повного комплексу фінансової звітності є календарний рік. Річна фінансова звітність товариства

перевіряється незалежним аудитором, який обирається Наглядовою Радою товариства. Рішення про затвердження фінансової звітності до випуску приймається керівним органом товариства.

5. Товариство подає фінансову звітність органам, до сфери управління яких належить, трудовим колективам на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів та вимог законодавства. Органу державної податкової служби фінансова звітність подається у строки, передбачені для подання декларацій з податку на прибуток підприємств.

РОЗДІЛ III. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ АТ «ВІННИЦЯОБЛЕНЕРГО»

3.1. Аналіз фінансових результатів та рентабельності підприємства АТ «Вінницяобленерго»

Прибуток підприємства, як абсолютний показник, відображає результат господарської діяльності, шляхом перевищення доходів над витратами, є одним з основних в системі оцінювання бізнесу звичайно доповнюється відносними показниками рентабельності, які співвідносять результат з певною базою.

Для початку проаналізуємо фінансові результати АТ «Вінницяобленерго» за 2018-2020 роки. (табл. 3.1)

Таблиця 3.1 – Аналіз формування фінансових результатів АТ «Вінницяобленерго», тис., грн.

№	Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення
1	Чистий дохід від реалізації	3812283	3971683	2164471	-1647812
2	Собівартість реалізованої продукції	3678659	3840060	2040984	-1637675
3	Валовий прибуток	133624	131623	123487	-10137
4	Операційний прибуток	103725	143210	107380	3655
5	Прибуток до оподаткування	94312	114213	92970	-1342
6	Чистий прибуток	81193	95291	72511	-8682

Отже, проаналізувавши показники формування фінансових результатів АТ «Вінницяобленерго» можна зробити висновок, що підприємство є прибутковим, однак ці показники (крім операційного прибутку) зменшуються. Собівартість реалізованої продукції в 2019 р. зросла на 161 401 тис., грн., а вже в 2020 р. знизилась на 1 799 076 тис., грн.

Валовий прибуток в 2020 р. знизився на 10 137 тис., грн. порівняно з 2018 роком, це пов'язано з тим, що на нього вплинули два фактори: чистий дохід від реалізації та собівартість реалізованої продукції. Чистий дохід від реалізації знизився на 1 647 812 тис., грн., або 43,2%, а собівартість

реалізованої продукції знизилась на 1 637 675 тис. грн., або на 44,5 %. Таким чином, випередження темпів зміни собівартості реалізованої продукції (зворотній зв'язок) над темпами реалізованої продукції склали 1,3 пункти (44,5% - 43,2%) призвело до зниження валового прибутку тільки на 7,6 %.

Для більш наочного виявлення впливу факторів слід використати показник витрат на 1 грн. реалізованої продукції, який є узагальнюючим індикатором при оцінці собівартості.

$$\text{ВРП} = \frac{\text{СВ}}{\text{ЧДВ}}, \quad (3.1)$$

де ВРП – витрати на 1 грн. реалізованої продукції;

СВ – собівартість реалізованої продукції;

ЧДВ – чистий дохід від реалізації.

Таблиця 3.2 – Аналіз витрат на 1 грн. реалізованої продукції АТ «Вінницяобленерго»

№	Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення
1	Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	3812283	3971683	2164471	-1647812
2	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	3678659	3840060	2040984	-1637675
3	Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, грн./грн.	0,965	0,967	0,943	-0,022
4	Валовий прибуток на 1 грн. реалізованої продукції, грн./грн.	0,035	0,033	0,057	0,022

На основі даних таблиці 3.2 можна зробити наступний висновок:

- 1) у 2018 р. валовий прибуток на 1 грн. реалізованої продукції складав 3,5 копійки;
- 2) у 2019 р. 3,3 копійки на 1 грн. реалізованої продукції;
- 3) у 2020 р. цей показник складав 5,7 копійки в розрахунку на 1 грн. чистої виручки від реалізації.

Загальний висновок: протягом 3-х років витрати на 1 грн. реалізованої продукції знизились на 2,2 копійки, відповідно валовий прибуток збільшився на цю величину в розрахунку на 1 грн. продажу. Цю тенденцію можна оцінити

позитивно, що свідчить про зменшення питомої витратності операційної діяльності.

На перший погляд не «значність» результату в копійках на грн. при корегуванні на обсяг чистої виручки від реалізації дає вражаючий результат. Наприклад, у 2020 р.: $0,057 \text{ грн./грн.} \times 2\,164\,471 \text{ тис. грн.} = 123\,374 \text{ тис. грн.}$ Певна розбіжність з фактичною величиною валового прибутку у цьому році пов'язано з точністю округлення (кількість знаків після коми в показнику витрати на 1 грн. реалізованої продукції).

Рентабельність – це якісний, вартісний показник, що характеризує рівень віддачі витрат або ступень використання ресурсів, що є в наявності, в процесі виробництва і реалізації продукції.

Для аналізу рентабельності використовуються основні показники:

1. Рентабельності активів (економічна рентабельність) характеризує – рівень прибутку, що створюється всіма активами підприємства, які перебувають у його використанні згідно з балансом.

$$Ra = \frac{\text{ЧП}}{\text{СЗА}}, \quad (3.2)$$

де Ра – рентабельність активів;

ЧП – чистий прибуток;

СЗА – середньорічні залишки активів.

2. Рентабельності власного капіталу (фінансова рентабельність) характеризує рівень прибутковості власного капіталу, вкладеного в дане підприємство, тому найбільший інтерес представляє для наявних і потенційних власників й акціонерів й є одним з основних показників інвестиційної привабливості підприємства, тому що його рівень показує верхню межу дивідендних виплат.

$$Рвк = \frac{\text{ЧП}}{\text{СЗВК}}, \quad (3.3)$$

де Рвк – рентабельність власного капіталу;

ЧП – чистий прибуток;

СЗВК – середньорічні залишки власного капіталу.

3. Рентабельності продажу розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг). Збільшення цього показника свідчить про зростання ефективності господарської діяльності підприємства, а зменшення навпаки.

$$R_{\text{п}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ОР}}, \quad (3.4)$$

де $R_{\text{п}}$ – рентабельність продажів;

ЧП – чистий прибуток;

ОР – обсяг реалізації.

Розрахуємо показники рентабельності за 2018–2020 роки. (табл. 3.3)

Таблиця 3.3 – Аналіз основних показників рентабельності АТ «Вінницяобленерго»

№	Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення
1	Чистий прибуток, тис. грн	81193	95291	72511	-8682
2	Середньорічні залишки активів, тис. грн	1507375	1683700	1730011	222636
3	Середньорічні залишки власного капіталу, тис. грн	999080	1087629	626487	-372593
4	Обсяг реалізації, тис. грн	3821283	3971683	2164471	-1656812
5	Рентабельність активів	0,054	0,056	0,042	-0,012
6	Рентабельність власного капіталу	0,081	0,088	0,116	0,035
7	Рентабельність продажів	0,021	0,024	0,034	0,013

Отже, АТ «Вінницяобленерго» є рентабельним, так як рентабельність активів коливається від 5,4 % до 4,2 %, тобто це свідчить, що підприємство отримує 4,2 копійки чистого прибутку на 1 грн. середньої вартості активів. Тенденція стабільного зростання коефіцієнта рентабельності власного капіталу на 3,5 % означає, що на кожну гривню власного капіталу припадає на 3,5 коп. чистого прибутку більше у 2020 р. відносно 2018 р.

Зростання значення рентабельності найчастіше пов'язаний зі збільшенням рівня чистого доходу підприємства, з ростом вартості товарів (послуг), а також зі скороченням витрат на продукцію, що випускається або послуг, що надаються, із збільшеною оборотністю. Тенденція стабільного

зростання коефіцієнта рентабельності власного капіталу означає підвищення здатності компанії генерувати прибуток власникам (майбутню економічну вигоду).

Фінансові результати безпосередньо залежать від ділової активності. Оборотно́сть активів - вимірює ефективність використання ресурсів підприємства: необоротних та оборотних активів. Коефіцієнт демонструє співвідношення виручки і середніх залишків активів. Значення показника говорить про кількість оборотів, які здійснили активи. Фактично, збільшення значення показника говорить про те, що компанії необхідно менше ресурсів для того, щоб підтримувати поточний рівень активності.

Це веде до вивільнення частини фінансових ресурсів, які можуть бути спрямовані на інтенсифікацію поточної діяльності. Зниження оборотності веде до зростання потреби в фінансових ресурсах. В умовах відсутності доступу до дешевих фінансових ресурсів це призведе до збільшення фінансових витрат компанії.

Тому, для успішного функціонування підприємства на ринку важливу роль відіграє оборотно́сть активів, ділова активність. Відповідь на це питання дають нам результати аналізу оборотності активів, в тому числі їх складових, виявити сильні та слабкі місця підприємства, удосконалити його потужності та виявити приховані потенційні можливості (таблиця 3.4).

Таблиця 3.3 – Аналіз оборотності активів АТ «Вінницяобленерго»

№	Показники	2018 р	2019 р	2020 р	Абсолютне відхилення
1	2	3	4	5	6
1	Чистий дохід від реалізації, тис. грн	3821283	3971683	2164471	-1656812
2	Середньорічні залишки активів, тис. грн	1507375	1683700	1730011	222636
3	Коефіцієнт оборотності активів, рази (р.1/р.2)	2,529	2,359	1,251	-1,278
4	Тривалість одного обороту активів, дні (360/р.3)	142	153	288	146
5	Середньорічні залишки дебіторської заборгованості, тис. грн	130738	74553,5	41109	-89629

Продовження таблиці 3.3.

1	2	3	4	5	6
6	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, рази (р.1/р.5)	29,229	53,273	52,652	23,423
7	Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, дні (360/р.6)	12	6,7	6,8	-5,2

Проаналізувавши отриманні показники АТ «Вінницяобленерго» можна відзначити, що протягом 3-х років спостерігається негативна тенденція щорічного уповільнення оборотності сукупних активів: 2019 р. 11 днів, 2020 р. 135 днів. В цілому за 3 роки уповільнення склало 146 днів. По дебіторській заборгованості тривалість одного обороту у днях знизилась на 5,2 дня, що позитивно оцінюється. Уповільнення оборотності активів призвело до необхідності залучення додатково коштів в обіг: $146 \text{ днів} \times 2\,164\,471 / 360 = 877\,813,24$ тис. грн. Зменшення коефіцієнта оборотності активів в 2020 р. порівняно з 2018 р. на 1,278 рази свідчить про те, що активовіддача знизилась на 1,278 грн. з кожної грн. середньої вартості активів. Це негативно оцінюється і потребує подальшого аналізу залежності показників рентабельності та оборотності через використання факторної моделі Дюпон.

$$ROA = \frac{\text{Прибуток (доходи > витрати)}}{\text{Активи (необоротні активи+оборотні активи)}};$$

$$ROA = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Дохід від реалізації}} \times \frac{\text{Дохід від реалізації}}{\text{Активи (необоротні активи+оборотні активи)}}. \quad (3.5)$$

Розрахуємо економічні результати від прискорення (уповільнення) оборотності активів. Для дослідження залежності рентабельності від ділової актив використовують формулу Дюпона. (табл.3.4)

Таблиця 3.4 – Факторний аналіз рентабельності активів АТ «Вінницяобленерго»

№	Показники	2019 р. (0)	2020 р. (1)	Відхилення
1	2	3	4	5
1	Чистий прибуток, тис. грн	95291	72511	-8682
2	Обсяг реалізації, тис. грн	3971683	2164471	-1656812
3	Середньорічні залишки активів, тис. грн	1683700	1730011	222636

Продовження таблиці 3.4.

1	2	3	4	5
4	Рентабельність активів	0,056	0,042	-0,014
5	Рентабельність продажів	0,024	0,034	0,013
6	Коефіцієнт оборотності активів, рази	2,359	1,251	-1,278

Виходячи з формули двох факторної моделі Дюпона рентабельність активів (R_a), рентабельність продажів (R_p) і коефіцієнта оборотності активів (K_{oa}) з використанням прийому абсолютних різниць розрахуємо ступінь їх впливу.

1. Розрахуємо ступінь впливу першого фактору:

$$(K_{oa}^1 - K_{oa}^0) \times R_p^0 = [(1,251 - 2,359) \times 0,024] \times 100\% = -2,65\%$$

Отже, зниження коефіцієнту оборотності активів на 1,278 разів призвело до зменшення рентабельності активів на 2,65%;

2. Розрахуємо ступінь впливу другого фактору:

$$(R_p^1 - R_p^0) \times K_{oa}^1 = [(0,034 - 0,024) \times 1,251] \times 100\% = 1,25\%$$

Таким чином, підвищення показника рентабельності продажів на 1,3%, призвело до збільшення рентабельності активів на 1,25%.

$$\text{Баланс відхилень: } (-2,65) + 1,25 = -1,4 \%$$

Таким чином, АТ «Вінницяобленерго» з метою покращення фінансового стану, необхідно суттєво підвищити оборотність активів, що може бути досягнуто шляхом випередження темпів росту чистої виручки від реалізації відносно до серед вартості майна підприємства.

Розрахуємо можливу рентабельність активів, при умові, що коефіцієнт оборотності (K_o) буде на рівні 2019 р. – 2,359, чистий прибуток (ЧП) та дохід від реалізації (Д) за 2020 р.: $(\text{ЧП} / \text{Д}) \times K_o = 7,9 \%$.

Таким чином, маємо результат, що на кожну гривню середньої вартості активів припадало б 7,9 коп., це більше отриманого значення в 2019 р. (4,2 коп.) на 3,7 коп.

3.2. Аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості АТ «Вінницяобленерго»

Одним із значних критеріїв визначення фінансового стану підприємства є аналіз та оцінка його платоспроможності, під котрою розуміється здатність підприємства розраховуватися по своїх довгострокових зобов'язаннях. Тому, платоспроможним можна вважати те підприємство у якого активи переважають зовнішні зобов'язання.

Якщо підприємство спроможне оплачувати свої строкові зобов'язання, то воно являється ліквідним. Або ж воно в стані здійснити свої короткострокові зобов'язання, реалізуючи поточні активи.

Основне завдання аналізу ліквідності балансу – перевірити синхронність надходження і витрачання фінансових ресурсів, тобто здатність підприємства розраховуватися за зобов'язаннями власним майном у визначені періоди часу.

Аналіз ліквідності балансу визначається шляхом порівняння коштів за активом, згрупованих за ступенем спадної ліквідності (табл. 3.5), з пасивами, що групуються за ступенем терміновості їхнього погашення(табл. 3.6).

До першої групи (Аі) входять абсолютно ліквідні активи, такі як готівка і короткострокові фінансові вкладення.

До другої групи (Аг) належать швидко реалізовані активи: векселі отримані і всі види поточної дебіторської заборгованості.

До третьої групи (Аз) відносять активи, що повільно реалізуються, до яких належать запаси сировини, матеріалів, готової продукції, незавершеного виробництва товарів, для трансформування яких у готівку потрібен значно більший термін.

Четверта група (А4) – це важко реалізовані активи, до яких входять основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові вкладення, незавершене будівництво, довгострокова дебіторська заборгованість, платежі за якою очікуються більш ніж через 12 місяців, відстрочені податкові активи, видатки майбутніх періодів, інші необоротні активи.

Також на групи діляться і пасиви підприємства:

- Пі – зобов'язання, котрі необхідно сплатити протягом поточного місяця- вони є терміновими;
- Пг – зобов'язання, які потрібно сплатити протягом року - вони є середньостроковими ;
- Пз – довгострокові зобов'язання (довгострокові кредити банку і позики);
- Па – власний капітал підприємства, який завжди знаходиться у власності господарства.

Таблиця 3.5 – Активи консолідованого балансу АТ «Вінницяобленерго» згруповані за ступенем спадної ліквідності, протягом 2018-2020 років
(на кінець року)

№	Вид активу	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1	Грошові кошти	87578	71873	37293
2	Поточні фінансові інвестиції	32731	32731	89009
	Разом у групі 1	120309	104604	126302
3	Векселі отримані	-	-	-
4	Дебіторська заборгованість за товари	221068	275254	124626
5	Розрахунки з бюджетом	37008	8677	5238
6	Розрахунки за виданими авансами	56430	25163	29484
7	Інша поточна дебіторська заборгованість	5407	18669	29485
	Разом у групі 2	319913	327763	188833
8	Готова продукція	-	-	-
9	Сировина і матеріали	16069	18620	17867
10	Незавершене виробництво	-	-	-
11	Товари	60	16	-
	Разом у групі 3	16129	18636	17867
12	Необоротні активи	1063890	1249634	1311761
13	Витрати майбутніх періодів	670	691	843
	Разом у групі 4	1064560	1250325	1312604
	Усього	1520911	1701328	1645606

Аналіз ліквідності балансу підприємства визначається шляхом порівняння статей активу, які згруповані за ліквідності та знаходяться в порядку спадання ліквідності, зі статтями пасиву, які згруповані згідно з термінами погашення і знаходяться в порядку збільшення строковості зобов'язань.

Якщо після цього зрівняння активів вистачає, то в такому випадку баланс є ліквідним, та підприємство платоспроможне. В протилежному випадку підприємство не є платоспроможним, а баланс, відповідно, являється неліквідним.

Таблиця 3.6 – Пасиви консолідованого балансу АТ «Вінницяобленерго» згруповані за ступенем спадної ліквідності, протягом 2018-2020 років

(на кінець року)

№	Вид пасиву	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1	Кредиторська заборгованість за товари роботи і послуги	99737	129184	56493
	Разом у групі 1	99737	129184	56493
2	Поточні зобов'язання:			
3	Короткострокові кредити банків	-	32527	87000
4	Поточні зобов'язання за Розрахунками з бюджетом	27210	26272	31039
	Разом у групі 2	27210	58799	118039
5	Довгострокові зобов'язання	28398	35875	46330
6	Забезпечення наступних витрат і платежів	-	-	-
	Разом у групі 3	28398	35875	46330
7	Власний капітал			
8	Статутний капітал	30974	30974	30974
9	Додатковий капітал	98103	99244	98678
10	Резервний капітал	5142	5142	5142
11	Нерозподілений прибуток(непокритий збиток)	683117	791196	872511
	Разом у групі 4	817336	923659	1007305
	Усього	972681	1147517	1228167

Отже, використовуючи данні таблиць 3.5 і 3.6, проведемо аналіз ліквідності консолідованого балансу АТ «Вінницяобленерго» за 2020 р. (табл. 3.7)

Для визначення ліквідності консолідованого балансу АТ «Вінницяобленерго» зіставимо розрахунки за групами активів і зобов'язань. Баланс буде вважатися ліквідним за умови дотримання таких співвідношень між групами активів і зобов'язань:

$$A1 \geq П1, A2 \geq П2, A3 \geq П3, A4 \leq П4 \quad (3.4)$$

Таблиця 3.7 – Аналіз ліквідності консолідованого балансу АТ «Вінницяобленерго» на кінець 2020 р., тис. грн.

Активи балансу	Кінець 2020 р.	Пасиви балансу	Кінець 2020 р.
Високоліквідні (A1)	89009	Найтерміновіші (П1)	56493
Швидколіквідні (A2)	124626	Короткострокові (П2)	87000
Повільноліквідні (A3)	17867	Довгострокові (П3)	46330
Важколіквідні (A4)	1271435	Постійні (П4)	1007305

Консолідований баланс АТ «Вінницяобленерго» на кінець 2020 року в тис., грн.:

$$A1 = 89\,009 \geq P1 = 56\,493;$$

$$A2 = 124\,626 \geq P2 = 87\,000;$$

$$A3 = 17\,867 \leq P3 = 46\,330;$$

$$A4 = 1\,271\,435 \geq P4 = 1\,007\,305.$$

Отже, можна зробити висновок, що в 2020 році ліквідність консолідованого балансу АТ «Вінницяобленерго», не є абсолютною. Повільноліквідні активи менші за довгострокові пасиви, а важколіквідні активи перевищують значення постійних пасиви.

Разом з абсолютними показниками для аналізу ліквідності підприємства обчислюють такі відносні показники: коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності і коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Обчислимо коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) за 2018–2020 року, який відображає достатність обігових коштів для погашення боргів протягом року; коефіцієнт швидкої ліквідності за 2018-2020 роки, який відображає скільки одиниць найбільш ліквідних активів припадає на одиницю термінових боргів; коефіцієнт абсолютної ліквідності за 2018-2020 роки, який показує готовність підприємства в даний момент ліквідувати короткострокову заборгованість. Розрахунків показників ліквідності та платоспроможності підприємства всі дані згрупуємо в таблиці 3.8.

Всі ці показники ліквідності потрібні не тільки для керівників підприємства, а й для різних користувачів аналітичної інформації: коефіцієнт

абсолютної ліквідності – для постачальників сировини і матеріалів; коефіцієнт швидкої ліквідності – для банків; коефіцієнт поточної ліквідності – для покупців і власників акцій і облігацій підприємства.

Таблиця 3.8 – Аналіз показників ліквідності та платоспроможності АТ «Вінницяобленерго»

№	Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення	Рекомендоване значення
1	Поточні активи, тис. грн	1587880	1779516	1683402	95522	
2	Поточні зобов'язання, тис. грн	520073	607796	433045	-87028	
3	Грошові активи, тис. грн	87578	71873	37293	-50285	
4	Запаси, тис. грн	16069	18620	17867	1798	
5	Коефіцієнт загального покриття ($p1/p2$)	3,053	2,928	3,887	0,834	1,5-2,5
6	Коефіцієнт поточної ліквідності ($((p1-p4)/p2)$)	3,022	2,897	3,846	0,824	0,6
7	Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($p3/p2$)	0,168	0,118	0,086	-0,082	0,3
8	Робочий капітал, тис. грн ($p1-p2$)	1067807	1171720	1250357	182550	> 0

Отже, за результатами аналізу бачимо, що у АТ «Вінницяобленерго» високе значення коефіцієнтів загального покриття і поточної ліквідності.

Показники коефіцієнту загального покриття коливалися протягом трьох років в діапазоні від 2,928 (2019 р.) до 3,887 (2020 р.), що значно вище максимально рекомендованого значення 2,5. Це пов'язано з тим, що для підприємства характерна висока питома вага власного капіталу у валюті балансу: 65,5 % в 2018 р., 63,8 % – 2019 р. та 71,5 % в 2020 р.

Коефіцієнт поточної ліквідності коливався впродовж досліджуваного

періоду від 2,897 у 2018 р. до 3,846 у 2020 р. На ці показники плинула висока питома вага дебіторської заборгованості в оборотних активах: 42,2 % в 2018 р., 52,2 % – 2019 р. та 33,5 % у 2020 р.

У якості основного коефіцієнта можна використовувати коефіцієнт загальної ліквідності. Інші показники можуть застосовуватись лише для більш глибокого та детальнішого аналізу, задля відображення впливу окремих статей поточних активів підприємства.

Таким чином, бачимо, що майже усі обраховані нами показники ліквідності зростають протягом трьох років. Зменшення ліквідності підприємства в динаміці говорить про погіршення ситуації з забезпеченістю оборотними коштами.

В тому випадку, коли активи являються низько ліквідними, можливий ризик потрапити в негативну фінансову ситуацію.

Однак, негативним явищем і є занадто висока ліквідність (якщо коефіцієнт ліквідності є набагато більшим за одиницю). Це свідчить, що існують якісь порушення в застосуванні поточних активів, і як наслідок, спричиняє зниження показника рентабельності підприємства.

На основі показників робочого капіталу можна зазначити, що АТ «Вінницяобленерго» є потенційно платоспроможним підприємством. Тенденція до збільшення цього показника на 1 82 550 тис. грн. за досліджуваний період показує, що поточні активи зросли на 95 522 тис. грн. або 6 %.

В той час, як поточні зобов'язання зменшились на 87 028 тис. грн. або 16,7 %. Основною причиною збільшення робочого капіталу є прибуткова робота АТ «Вінницяобленерго», так як чистий прибуток склав 81 193 тис. грн. в 2018 р., 95 291 тис. грн. – 2019 р. та 72 511 тис. грн. в 2020 р.

Якщо робочий капітал підприємства з кожним роком зростає, то підприємство спроможне не тільки оплатити свої поточні зобов'язання, але і може розширювати свою діяльність за наявних фінансових ресурсів. Рівень

достатності чистого оборотного капіталу підприємства визначається при зрівнянні такого ж показника іншого підприємства.

Для будь-якого підприємства важливою умовою подальшого розвитку є його фінансова стабільність. Коли підприємство є фінансово стійким, то воно здатне не піддатися впливу коливань на ринку. Чим більша стабільність підприємства, тим більше в нього існує переваг в отриманні кредитів чи залученні інвестицій.

Оскільки, підприємство, котре є фінансово стійким, може вчасно та в повному розмірі виконати свої обов'язки перед державою, працівниками та контрагентами.

Фінансова стійкість є однією з основних характерних особливостей фінансового стану підприємства, яка відображає рівень впевненості кредиторів та інвесторів, котрі вкладають інвестиції в господарську діяльність підприємства.

Фінансова стійкість підприємства – це здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів у мінливому внутрішньому і зовнішньому середовищі, що гарантує його платоспроможність та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі в межах допустимого ризику.

На рівень фінансової стійкості підприємства можуть впливати як зовнішні такі внутрішні фактори.

До внутрішніх факторів належать: структура активів підприємства та правильне управління ними, стан витрат виробництва, стан і структура виготовленої продукції, а також наявність позикових коштів у майні підприємства та їх кількість.

До зовнішніх факторів відносять: кредитна та податкова політика в країні, економічне середовище господарювання, рівень доходів споживачів, технологія, яка використовується суспільством, та інші.

Фінансова стійкість підприємства також залежить від фінансової структури підприємства, а саме, рівень залежності підприємства від інвесторів

та кредиторів підприємства. Вона відображає діяльність підприємства в майбутньому.

Розрахунок показників фінансової стійкості представлений в таблиці 3.9.

Таблиця 3.9 – Показники фінансової стійкості АТ «Вінницяобленерго»

№	Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення
1	Власний капітал, тис. грн.	1039413	1135845	1204027	164614
2	Валюта балансу, тис. грн.	1587884	1779516	1683402	95518
3	Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	548471	643671	479375	-69096
4	Оборотні активи, тис. грн.	523992	529882	371641	-152243
5	Необоротні активи, тис. грн.	1063892	1249634	1311761	247869
6	Наявність власних оборотних коштів, тис. грн. (р.1+р.3-р.5)	523992	529882	371641	-152243
7	Коефіцієнт автономії (р.1/р.2)	0,655	0,638	0,715	0,06
8	Коефіцієнт фінансової залежності, (р.2/р.1)	1,528	1,567	1,398	-0,13
9	Коефіцієнт боргу, (р.3/р.2)	0,345	0,362	0,285	-0,06
10	Коефіцієнт маневреності власного капіталу, (р.4/р.1)	0,504	0,467	0,309	-0,195

Отже, із проведених розрахунків показника фінансової незалежності, бачимо, що АТ «Вінницяобленерго» починаючи з 2018 року є досить стійким, та стабільним підприємством. Оскільки критичне значення коефіцієнта 0,5, то бачимо, що у 2019 році даний коефіцієнт досягнув лише 0,638. Проте, у 2020 - він поступово зростає, це є позитивним явищем, тому що чим більше значення, тим стійкішим та стабільнішим є підприємство.

Коефіцієнт фінансової залежності протягом досліджуваних періодів поступово зменшується, від 1,528 (в 2018 році) до 1,398 (в 2020 році) це говорить про зростання фінансової залежності підприємства.

У 2018 році коефіцієнт фінансового ризику становив 0,5, що є позитивним явищем, оскільки, критичне значення даного показника не

повинно перевищувати 1. Проте, вже у 2020 році значення коефіцієнта різко знизилось до 0,359, це свідчить про зменшення фінансового ризику АТ «Вінницяобленерго».

Коефіцієнт маневреності власного капіталу – негативною тенденцією для даного показника є невелике зменшення його значення в динаміці. Із проведених розрахунків, зростання значення коефіцієнта не спостерігаємо, але якщо дане значення є нижчим за 0,5, то підприємство не має достатньої гнучкості при використанні власних коштів.

Задля аналізу фінансової стійкості підприємства застосовують безліч взаємопов'язаних показників. Під час проведення аналізу не є можливою ситуація покращення усіх коефіцієнтів, тому що покращення одного з показників спричинить погіршення іншого.

Із вищенаведених даних таблиці бачимо, що коефіцієнт автономії протягом двох звітних періодів зростає, та у 2020 році становив 0,715, тобто із загальної суми капіталу 71,5 % складають власні кошти підприємства. Поступове зменшення притаманне коефіцієнту фінансової залежності, що говорить про спад фінансової залежності підприємства від інших зовнішніх інвесторів.

Що стосується, коефіцієнту ризику, то позитивна ситуація притаманна підприємству в 2020 році, коли значення показника досягло 0,359, тобто є меншим за критичну межу 0,5. Маневреність власного капіталу підприємства у 2020 році різко знизилась, порівняно з попереднім роком. Робочий капітал підприємства протягом досліджуваних періодів зменшився, що є негативним явищем для АТ «Вінницяобленерго».

Для більш детального аналізу фінансового стану АТ «Вінницяобленерго» поряд з моделлю Дюпон використаємо модель Бівера, яка є індикатором оцінки перспективної платоспроможності підприємства.

Розраховується як відношення суми чистого прибутку (збитку) і нарахованою амортизацією до суми довгострокових і поточних зобов'язань. Чисельник цієї формули є неповний чистий грошовий потік, це

використовується при непрямому методі розрахунку чистого грошового потоку по операційній діяльності (Табл. 3.10)

$$\text{Коефіцієнт Бівера} = \frac{\text{Чистий прибуток(збиток)+Амортизація}}{\text{Поточні зобов'язання+Довгострокові зобов'язання}} \quad (3.5)$$

Таблиця 3.10 – Оцінка банкрутства АТ «Вінницяобленерго» за коефіцієнтом Бівера

№	Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення
1	Чистий прибуток, тис. грн.	81193	95291	72511	-8682
2	Амортизація, тис. грн.	84757	85218	102528	17771
3	Поточні зобов'язання, тис. грн.	520073	607796	433045	-87028
4	Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	28398	35875	46330	17932
5	Коефіцієнт Бівера	0,303	0,28	0,365	0,062

Отже, за коефіцієнтом Бівера АТ «Вінницяобленерго» фактичне його значення нижче встановленої норми було 2019 р., у 2020 р. склало 0,365. Зростання фактичного коефіцієнту у 2020 р. пов'язано з факторами: зменшення чистого прибутку на 8 682 тис. грн. або 10,7 % та збільшення амортизації на 17 771 тис. грн. або 21 % у чисельнику та зменшення поточних зобов'язань на 87 028 тис. грн. або 16,7 % та збільшення довгострокових зобов'язань на 17 932 тис. грн. або 63 % у знаменнику.

Ознакою формування незадовільної структури балансу є такий фінансовий стан підприємства, у якого протягом тривалого часу (2018-2020 роки) коефіцієнт Бівера не перевищує 0,4, що відображає небажане скорочення частки прибутку, який спрямовується на розвиток виробництва.

Висновки до розділу III

1. Проаналізувавши показники формування фінансових результатів АТ «Вінницяобленерго» можна зробити висновок, що підприємство є прибутковим, однак ці показники (крім операційного прибутку) зменшуються. Собівартість реалізованої продукції в 2019 р. зросла на 161 401 тис., грн., а вже в 2020 р. знизилась на 1 799 076 тис., грн. Валовий прибуток в 2020 р. знизився

на 10 137 тис., грн. порівняно з 2018 роком, це пов'язано з тим, що на нього вплинули два фактори: чистий дохід від реалізації та собівартість реалізованої продукції. Чистий дохід від реалізації знизився на 1 647 812 тис., грн., або 43,2%, а собівартість реалізованої продукції знизилась на 1637675 тис. грн., або на 44,5 %. Таким чином, випередження темпів зміни собівартості реалізованої продукції (зворотній зв'язок) над темпами реалізованої продукції склали 1,3 пункти (44,5% - 43,2%) призвело до зниження валового прибутку тільки на 7,6 %;

2. Протягом 3-х років витрати на 1 грн. реалізованої продукції знизились на 2,2 копійки, відповідно валовий прибуток збільшився на цю величину в розрахунку на 1 грн. продажу. Цю тенденцію можна оцінити позитивно, що свідчить про зменшення питомої витратності операційної діяльності.

3. Спостерігається негативна тенденція щорічного уповільнення оборотності сукупних активів: 2019 р. 11 днів, 2020 р. 135 днів. В цілому за 3 роки уповільнення склало 146 днів. По дебіторської заборгованості тривалість одного обороту у днях знизилась на 5,2 дня, що позитивно оцінюється. Зменшення коефіцієнта оборотності активів в 2020 р. порівняно з 2018 р. на 1,278 рази свідчить про те, що активовіддача знизилась на 1,278 грн. з кожної грн. середньої вартості активів.

4. За результатами аналізу бачимо у АТ «Вінницяобленерго» спостерігається високе значення коефіцієнтів загального покриття і поточної ліквідності. Показники коефіцієнту загального покриття коливалися протягом трьох років в діапазоні від 2,928 (2019 р.) до 3,887 (2020 р.), що значно вище максимально рекомендованого значення 2,5. Це пов'язано з тим, що для підприємства характерна висока питома вага власного капіталу у валюті балансу: 65,5 % в 2018 р., 63,8 % – 2019 р. та 71,5 % в 2020 р. Коефіцієнт поточної ліквідності коливався впродовж досліджуваного періоду від 2,897 у 2018 р. до 3,846 у 2020 р. На ці показники вплинула висока питома вага дебіторської заборгованості в оборотних активах: 42,2 % в 2018 р., 52,2 % – 2019 р. та 33,5 % у 2020 р.

5. На основі показників робочого капіталу можна зазначити, що АТ «Вінницяобленерго» є потенційно платоспроможним підприємством. Тенденція до збільшення цього показника на 1 82 550 тис. грн. за досліджуваний період показує, що поточні активи зросли на 95 522 тис. грн. або 6 %. В той час, як поточні зобов'язання зменшились на 87 028 тис. грн. або 16,7 %. Основною причиною збільшення робочого капіталу є прибуткова робота АТ «Вінницяобленерго», так як чистий прибуток склав 81 193 тис. грн. в 2018 р., 95 291 тис. грн. – 2019 р. та 72 511 тис. грн. в 2020 р.

6. За коефіцієнтом Бівера АТ «Вінницяобленерго» фактичне його значення нижче встановленої норми було 2019 р., у 2020 р. склало 0,365. Зростання фактичного коефіцієнту у 2020 р. пов'язано з факторами: зменшення чистого прибутку на 8 682 тис. грн. або 10,7 % та збільшення амортизації на 17 771 тис. грн. або 21 % у чисельнику та зменшення поточних зобов'язань на 87 028 тис. грн. або 16,7 % та збільшення довгострокових зобов'язань на 17 932 тис. грн. або 63 % у знаменнику.

ВИСНОВКИ

У разі ринкової економіки будь-яка комерційна організація прагне отримання економічних вигід. Саме ця цільова спрямованість у діяльності є суттєвою у діловій активності організації, ця ж обставина визнається найважливішою з погляду умов формування фінансових ресурсів будь-якої організації, її фінансового капіталу.

Основним джерелом корисної (зрозумілої, прозорої, достовірної, суттєвої, надійної) інформації має бути фінансова звітність.

Складання консолідованої звітності пов'язане, передусім, з великими транснаціональними корпораціями (ТНК), чії акції котируються на фондових біржах та операції мають міжнародний характер. Численні дрібні та середні компанії у більшості випадків звільняються від необхідності її складання.

Складання консолідованої фінансової звітності в Україні регламентується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована звітність», Міжнародним стандартом фінансової звітності 10 «Консолідована фінансова звітність».

Головне завдання в галузі, консолідованої фінансової звітності полягає у забезпеченні гарантованого доступу зацікавленим користувачам до якісної, надійної та порівнянної інформації про групу суб'єктів господарювання.

Відповідно до міжнародних стандартів консолідована звітність має базуватися на певних принципах та методах (відповідати певним вимогам).

Основною діяльністю АТ «Вінницяобленерго» є розподіл (передача) електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, а також інші види діяльності, передбачені Статутом.

Подання фінансової звітності здійснюється згідно «Порядку надання фінансової звітності», затвердженого Постановою КМ України від 28.02.2000 № 419 (з доповненнями і змінами). Фінансова звітність товариства за МСФЗ складається на основі даних бухгалтерського обліку. Фінансову звітність

підписують — генеральний директор товариства (директор фінансовий), та особа на яку покладено ведення бухгалтерського обліку.

Аналізуючи фінансову діяльність АТ «Вінницяобленерго», були розраховані та досліджені показники фінансових результатів, рентабельності, оборотності, ліквідності та платоспроможності підприємства.

Проаналізувавши показники формування фінансових результатів АТ «Вінницяобленерго» можна зробити висновок, що підприємство є прибутковим, однак ці показники (крім операційного прибутку) зменшуються. Собівартість реалізованої продукції в 2019 р. зросла на 161 401 тис., грн., а вже в 2020 р. знизилась на 1 799 076 тис., грн. Валовий прибуток в 2020 р. знизився на 10 137 тис., грн. порівняно з 2018 роком, це пов'язано з тим, що на нього вплинули два фактори: чистий дохід від реалізації та собівартість реалізованої продукції. Чистий дохід від реалізації знизився на 1 647 812 тис., грн., або 43,2%, а собівартість реалізованої продукції знизилась на 1637675 тис. грн., або на 44,5 %. Таким чином, випередження темпів зміни собівартості реалізованої продукції (зворотній зв'язок) над темпами реалізованої продукції склали 1,3 пункти (44,5% - 43,2%) призвело до зниження валового прибутку тільки на 7,6 %;

Протягом 3-х років витрати на 1 грн. реалізованої продукції знизились на 2,2 копійки, відповідно валовий прибуток збільшився на цю величину в розрахунку на 1 грн. продажу. Цю тенденцію можна оцінити позитивно, що свідчить про зменшення питомої витратності операційної діяльності.

Спостерігається негативна тенденція щорічного уповільнення оборотності сукупних активів: 2019 р. 11 днів, 2020 р. 135 днів. В цілому за 3 роки уповільнення склало 146 днів. По дебіторської заборгованості тривалість одного обороту у днях знизилась на 5,2 дня, що позитивно оцінюється. Зменшення коефіцієнта оборотності активів в 2020 р. порівняно з 2018 р. на 1,278 рази свідчить про те, що активовіддача знизилась на 1,278 грн. з кожної грн. середньої вартості активів.

За результатами аналізу бачимо у АТ «Вінницяобленерго»

спостерігається високе значення коефіцієнтів загального покриття і поточної ліквідності. Показники коефіцієнту загального покриття коливалися протягом трьох років в діапазоні від 2,928 (2019 р.) до 3,887 (2020 р.), що значно вище максимально рекомендованого значення 2,5. Це пов'язано з тим, що для підприємства характерна висока питома вага власного капіталу у валюті балансу: 65,5 % в 2018 р., 63,8 % – 2019 р. та 71,5 % в 2020 р. Коефіцієнт поточної ліквідності коливався впродовж досліджуваного періоду від 2,897 у 2018 р. до 3,846 у 2020 р. На ці показники вплинула висока питома вага дебіторської заборгованості в оборотних активах: 42,2 % в 2018 р., 52,2 % – 2019 р. та 33,5 % у 2020 р.

На основі показників робочого капіталу можна зазначити, що АТ «Вінницяобленерго» є потенційно платоспроможним підприємством. Тенденція до збільшення цього показника на 1 82 550 тис. грн. за досліджуваний період показує, що поточні активи зросли на 95 522 тис. грн. або 6 %. В той час, як поточні зобов'язання зменшились на 87 028 тис. грн. або 16,7 %. Основною причиною збільшення робочого капіталу є прибуткова робота АТ «Вінницяобленерго», так як чистий прибуток склав 81 193 тис. грн. в 2018 р., 95 291 тис. грн. – 2019 р. та 72 511 тис. грн. в 2020 р.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що застосування удосконаленої методики в аналітичній практиці підприємств дозволить значно скоротити обсяги розрахунків та підвищити якість прийнятих управлінських рішень на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 05.10.2017. Дата оновлення 01.09.2021. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (Дата звернення 20.11.2021);
2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013. Дата оновлення 01.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17> (Дата звернення 20.11.2021);
3. Онищенко В.Є., Скирда І.М. // складання консолідованої фінансової звітності: проблеми та шляхи вдосконалення, 2018 р.;
4. Івченко Л.В., Федорченко О.Є. // консолідована фінансова звітність: основні аспекти, 2017 р.;
5. Кучер С.В. // основні проблеми складання консолідованої фінансової звітності, 2016 р.
6. Івченко Л.В., Лежненко Л.І. // методологічні проблеми складання фінансової звітності, 2018 р.;
7. Лучко М.Р., Яцишин С.Р. Консолідація фінансової звітності: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації: Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – 282 с.
8. Міжнародний стандарт фінансової звітності 10 «Консолідована фінансова звітність» від 01.01.2013. Дата оновлення 09.09.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_065#Text (Дата звернення 23.11.2021);
9. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник для ВНЗ / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів ; М-во освіти і науки України. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К.: Центр учб. літ., 2016. - 424 с.
10. Пантелеев В. П., Безверхий К. В. Консолідація фінансової звітності: навчальний посібник: Київ, 2016. – 442 с.

11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» від 30.11.2000. Дата оновлення 09.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text> (Дата звернення 23.11.2021);
12. Міжнародний стандарт фінансової звітності 12 «Розкриття інформації про частки участі в інших суб'єктах господарювання» від 01.01.2013. Дата оновлення 09.09.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_067#Text (Дата звернення 23.11.2021);
13. Податковий кодекс України: Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Дата оновлення: 10.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 17.11.2021);
14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» від 07.07.1999. Дата оновлення: 10.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99#Text> (дата звернення 17.11.2021);
15. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 27 «Консолідована та окрема фінансова звітність» від 01.01.2012. Дата оновлення 09.09.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_045#Text (Дата звернення 23.11.2021);
16. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко. – Х.: Фактор, 2013. – 1072 с.;
17. Пантелеєв В.П. Консолідація фінансової звітності групи підприємств: теоретичні та практичні аспекти / В. П. Пантелеєв, К. В. Безверхий // В. П. Пантелеєв, К. В. Безверхий Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. – 2014. – 46 с.;
18. Рогозний С. Підстави та етапи консолідації фінансової інформації бізнес-комбінацій / С. Рогозний, О. Карпачова // Аудитор України. – 2015;
19. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 34 «Проміжна фінансова звітність» від 01.01.2012. Дата оновлення 09.09.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_049#Text (Дата звернення 23.11.2021);
20. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух

грошових коштів» від 01.01.2012. Дата оновлення 09.09.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019#Text (Дата звернення 23.11.2021);

21. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» від 01.01.2012. Дата оновлення 09.09.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016#Text (Дата звернення 23.11.2021);

22. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» від 27.06.2013. Дата оновлення 09.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text> (Дата звернення 23.11.2021);

23. Міжнародний стандарт фінансової звітності 15 «Дохід від договорів з клієнтами» від 30.06.2017. Дата оновлення 09.09.2021. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU17027> (Дата звернення 23.11.2021);

24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» від 01.01.2012. Дата оновлення 09.09.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (Дата звернення 23.11.2021);

25. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 12 «Податки на прибуток» від 01.01.2012. Дата оновлення 09.09.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_012#Text (Дата звернення 23.11.2021);

26. Яцишин, С. Р. Визначення суті та регулювання діяльності дочірнього підприємства у нормативно-правових актах України як складові економічної безпеки / С. Р. Яцишин // Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку» : II Міжнародна науковопрактична конференція (м. Чернігів, 30 листопада 2016 р.) : тези доповідей. – Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2016.;

27. Яцишин, С. Р. Консолідація фінансової звітності: автоматизація процесу формування / С. Яцишин // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Випуск № 14. Грудень 2016 р.;

28. Яцишин, С. Р. Консолідація фінансової звітності: історичні передумови виникнення та розвитку / С. Яцишин // Вісник Одеського національного університету. – Том 22. Випуск № 3 (56). – Одеса, 2017.;

29. Бруханський Р. Ф. Аналіз вимог системи стратегічного менеджменту до побудови стратегічно-орієнтованої системи бухгалтерського обліку // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер.: Економічні науки. – 2014.;

30. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Інструкція від 12.12.2017. Дата оновлення 09.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (Дата звернення 23.11.2021);

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» від 28.05.1999. Дата оновлення 09.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text> (Дата звернення 23.11.2021);

32. Безверхий К.В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні: [Моногр.] / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. – К.: Центр учбової літератури, 2014;

33. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність» від 30.07.1999. Дата оновлення 09.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0553-99/print1362304905316381#Text> (Дата звернення 23.11.2021);

34. Букало Н.А. Окремі аспекти формування консолідованої фінансової звітності [Текст] / Н.А. Букало, М.М. Гладченко // Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту. – 2016.;

35. Івченко Л.В. Консолідована фінансова звітність: теоретичні та практичні аспекти [Текст] / Л.В. Івченко // Молодий вчений. – 2016.;

36. Крупка Я.Д. Консолідована звітність у постіндустріальній економіці [Текст] / Я.Д. Крупка // Економічний аналіз. Збірник наукових праць ТНЕУ. – Том 22, — № 1.-Тернопіль: – 2015.;

37. Сахно О.О. Методичні аспекти складання консолідованої фінансової звітності [Текст] / О.О. Сахно, Н.А. Букало // Економіка. Управління. Інновації. – 2014.;

38. Костюченко В. Проблеми та перспективи аналізу консолідованих фінансових звітів / Валентина Костюченко / Бухгалтерський облік і аудит. № 8. – 2014.;
39. Кузнєцова С.О., Чернікова І.Б. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами : навч. посіб. Х. : Видавництво «Лідер», 2016;
40. Бондар М. І., Верига Ю. А., Орищенко М. М. Звітність підприємства: підруч. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 570 с.;
41. Господарський кодекс України від 16.01.2003. Дата оновлення 12.10.2021 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15/print1444738519196463> (Дата звернення 30.10.2021);
42. Міжнародні стандарти фінансової звітності – 2009. Переклад з англійської за ред. С.Ф. Голова.- Том 1. - К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2009.- 1608 с.;
43. Міжнародні стандарти фінансової звітності – 2009. Переклад з англійської за ред. С.Ф. Голова.- Том 2. - К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2009.- 1648 с.;
44. Лукашенко О. Консолідація бізнесу в декілька етапів: практичні питання обліку за МСФЗ // Аудитор України. – 2015.;
45. Кучер С.В., Грибинюк Н.С. Особливості методики складання консолідованої фінансової звітності. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016.;
46. Годнюк І. Нормативне регулювання та методичні аспекти консолідації фінансової звітності. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2016.;
47. Уманців Г. В. Організаційно-методологічні аспекти обліку та звітності в об'єднаннях підприємств: Автореф. дис. ...канд. екон. наук / Київський держ. торговельно-економічний ун-т. – К., 2009.;
48. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Мозіль О.І.: Економічний аналіз господарської діяльності підприємства: Навчальний посібник. / Цигилик І.І. – Центр навчальної літератури, 2009.;

49. Тігова Т.М. Аналіз фінансової звітності: навч посіб. / Т.М. Тігова, Л.С. Селіверстова, Т.Б. Процюк – К.: Цетр учбової літератури, 2012.;

50. Звітність підприємств: Навчальний посібник / Г.М.Давидов, Н.С. Шалімова. – 2-ге видання. – К. : Знання, 2011.

ДОДАТКИ

